

Rädsla och stress hos hund vid veterinärundersökningar

En enkätstudie om hanteringsmetoder, individanpassningar och upplevda utfall enligt hundägare

---

Filippa Friskytt

Självständigt arbete i djuromvårdnad • 15 hp
Sveriges lantbruksuniversitet, SLU
Fakulteten för veterinärmedicin och husdjursvetenskap
Djursjukskötarprogrammet
Uppsala 2026

Rädsla och stress hos hund vid veterinärundersökningar. En enkätstudie om hanteringsmetoder, individanpassningar och upplevda utfall enligt hundägare

Fear and stress in dogs during veterinary examinations. A survey-based study on handling methods, individual adaptations and outcomes according to dog owners

Filippa Friskytt

Handledare: Therese Rehn, Sveriges lantbruksuniversitet, Institutionen för kliniska vetenskaper

Examinator: Maria Andersson, Sveriges lantbruksuniversitet, institutionen för kliniska vetenskaper

Omfattning: 15 hp

Nivå och fördjupning: Grundnivå, G2E

Kurstitel: Självständigt arbete i djuromvårdnad

Kurskod: EX0994

Program/utbildning: Djursjukskötprogrammet

Kursansvarig inst.: Institutionen för kliniska vetenskaper

Utgivningsort: Uppsala

Utgivningsår: 2026

Nyckelord: farmakologiska åtgärder, låg-stresshantering, positiv förstärkning, rädsloreaktioner, stressreaktioner, ägarperspektiv

Sveriges lantbruksuniversitet

Fakulteten för veterinärmedicin och husdjursvetenskap

Institutionen för kliniska vetenskaper

Djuromvårdnad

Sammanfattning

Rädsla och stress hos hund vid veterinärundersökningar är ett vanligt problem som kan påverka både djurets välfärd och vårdkvalitet. Stressreaktioner kan ge upphov till fysiologiska förändringar såsom takykardi, takypné, frisättning av stresshormonerna adrenalin och noradrenalin samt förstärkt sensorisk perception. Dessa stressreaktioner kan försvåra både diagnostik och undersökningar, samt öka risken för skador hos både hund och människa. Upprepade negativa erfarenheter hos hunden kan dessutom leda till långsiktiga beteendeförändringar, däribland ökad rädsla, aggressivitet och undvikandebeteenden vid framtida besök. Därför är det av stor betydelse att djurhälsopersonal har kunskap om effektiva hanteringsmetoder och individanpassningar som minskar rädsla och stress hos hunden vid veterinärundersökningar.

Det finns flera olika hanteringsmetoder och individanpassningar som kan användas för att minska rädsla och stress hos hund. Dessa kan indelas i farmakologiska åtgärder, såsom administrering av lugnande och receptfria doftferomoner, och icke-farmakologiska åtgärder, såsom låg-stresshantering, positiv förstärkning, klassisk betingning samt individ- och miljöanpassningar. Även kommunikationen med hundägaren är värdefull, eftersom tydlig och korrekt vägledning kan göra det möjligt för ägaren att träna och förbereda hunden inför nästa veterinärbesök.

Syftet med denna studie var att kartlägga vilka hanteringsmetoder och individanpassningar som används inom veterinärvården för att hantera rädsla och stress hos hund vid veterinärundersökningar, samt att undersöka hur hundägare upplever effekten av dessa metoder och anpassningar. Vidare var syftet att öka kunskapen kring hantering av rädsla och stress hos hund för djurhälsopersonal.

För att uppnå syftet genomfördes först en litteraturstudie, för att skapa en teoretisk grund och översikt över befintlig forskning kring rädsla och stress hos hund vid veterinärundersökningar. Därefter genomfördes en webbaserad enkät som distribuerades ut till hundägare som fick besvara frågor om vilka hanteringsmetoder och individanpassningar som tillämpades under den senaste veterinärundersökningen och hur effektiva dessa upplevdes.

Resultaten visade att de hanteringsmetoder och individanpassningar som hundägare uppgav tillämpades mest var att hunden fick tid att utforska omgivningen, att personalen använde lugnande röst, samt klappar och kel. Generellt upplevdes alla hanteringsmetoder och individanpassningar ha god effekt. Trots att hanteringsmetoden som benämndes ”snabbt och effektivt utförande” inte tillämpades lika ofta, upplevdes den ha bäst effekt av alla metoder. Samtidigt framkom det i fritextsvaren att individanpassning är av högsta vikt då majoriteten av respondenterna uppgav att personalen i hög eller mycket hög utsträckning tog hänsyn till hundens individuella behov.

Ytterligare forskning bör inkludera kliniska studier som bygger på objektiva stressmått samt metoder och anpassningars utfall som rapporteras av ägare och personal, för att mer objektivt kunna utvärdera effekterna av olika hanteringsmetoder och individanpassningar. Denna kunskap kan sedan användas för att utveckla evidensbaserade riktlinjer för hur rädsla och stress hos hund i samband med veterinärundersökningar bör behandlas och förebyggas, i syfte att förbättra hundars välfärd.

Nyckelord: farmakologiska åtgärder, låg-stresshantering, positiv förstärkning, rädsloreaktioner, stressreaktioner, ägarperspektiv

Abstract

Fear and stress in dogs during veterinary examinations is a common problem that can affect both the animal's welfare and the quality of veterinary care. Stress reactions can give rise to physiological changes such as tachycardia, tachypnea, release of the stress hormones adrenaline and noradrenaline, and enhanced sensory perception. These stress reactions can make both diagnostics and examinations more difficult, as well as increase the risk of injury in both dogs and humans. Repeated negative experiences in dogs can also lead to long-term behavioral changes, including increased fear, aggression and avoidance behaviors during future visits. Therefore, it is of great importance that animal health personnel have knowledge of effective handling methods and individual adaptations that reduce fear and stress in dogs during veterinary examinations.

There are several different handling methods and individual adaptations that can be used to reduce fear and stress in dogs. These can be divided into pharmacological measures, such as the administration of sedatives and non-prescription scent pheromones, and non-pharmacological measures, such as low-stress management, positive reinforcement, classical conditioning, and individual and environmental adaptations. Communication with the pet owner is also valuable, since clear and correct guidance can enable the owner to train and prepare the dog for the next veterinary visit.

The purpose of this study was to map which handling methods and individual adaptations are used in veterinary care to manage fear and stress in dogs during veterinary examinations, and to investigate how pet owners experience the effect of these methods and adaptations. Furthermore, the purpose was to increase knowledge about the management of fear and stress in dogs for animal health personnel.

To answer the purpose, a literature study was first conducted to create a theoretical basis and overview of existing research on fear and stress in dogs during veterinary examinations. A web-based survey was then conducted and distributed to dog owners who were asked to answer questions about which handling methods and individual adaptations were applied during the most recent veterinary examination and how effective these were perceived.

The results showed that the handling methods and individual adaptations that pet owners stated were most used were giving the dog time to explore the surroundings, using a calming voice, and patting and cuddling. In general, all handling methods and individual adaptations were perceived to have a good effect. Although the handling method which was named "quick and efficient execution" was not used as often, it was perceived to have the best effect of all methods. At the same time, it emerged that individual adaptation is of utmost importance as the majority of respondents stated that the staff took the dog's individual needs into account to a high or very high extent.

Further research should include clinical studies based on objective stress measures as well as methods and adaptation outcomes reported by owners and staff, to more objectively evaluate the effects of different handling methods and individual adaptation. This knowledge can then be used to develop evidence-based guidelines for how fear and stress in dogs during veterinary examinations should be treated and prevented, with the aim of improving canine welfare.

Keywords: fear reactions, low-stress management, owner perspective, pharmacological measures, positive reinforcement, stress reactions

Innehållsförteckning

Figurförteckning	7
Förkortningar	8
1. Introduktion.....	9
1.1 Syfte	10
1.2 Frågeställningar.....	10
2. Bakgrund.....	11
2.1 Rädsla och stress	11
2.1.1 Hundens fysiologiska stressrespons och kliniska konsekvenser	12
2.1.2 Predisponerande faktorer och utlösande stimuli	12
2.2 Hanteringsmetoder och individanpassningar	14
2.2.1 Låg-stresshantering (LSH)	14
2.2.2 Medicinering	16
2.3 Djursjukskötarens roll	17
2.3.1 Etisk avvägning	17
3. Material och metod.....	19
3.1 Litteratursökning	19
3.2 Enkätstudie	19
3.2.1 Inklusionskriterier	20
3.2.2 Sammanställning av enkät	20
4. Resultat	21
4.1 Svarefrekvens.....	21
4.2 Frekvens av och orsak till veterinärundersökning	21
4.3 Stress- och rädsloreaktioner, tillämpade åtgärder och deras upplevda effekt	22
4.4 Hundägarens upplevelser och framtida vårdsökande	24
5. Diskussion	29
5.1 Metoddiskussion.....	29
5.2 Resultatdiskussion.....	31
5.3 Konklusion	33
Referenser	35
6. Tack	38
Studentens AI-utlåtande	39
Bilaga 1	40
Bilaga 2	46

Figurförteckning

Figur 1: Figuren beskriver i procent (%) hur ofta respondenterna (N=173) angav att deras hundar i genomsnitt genomgår veterinärundersökningar.....	21
Figur 2: Figuren beskriver i procent (%) vad respondenterna (N=173) angav som den senaste veterinärundersökningens anledning.....	22
Figur 3: Figuren beskriver i procent (%) hur respondenterna (N=173) upplevde sin hunds allmänna reaktion vid den senaste veterinärundersökningen.	22
Figur 4: Figuren beskriver i procent (%) vilka tecken på rädsla och stress respondenterna (N=173) observerat hos sina hundar. Möjligheten fanns att klicka i flera svar. 23	
Figur 5: Figuren beskriver i procent (%) i vilken omfattning respondenterna (N=173) upplevde att de olika hanteringsmetoderna och individanpassningarna tillämpades samt vilken effekt de hade på rädslan och stressen. Möjligheten att klicka i flera svar fanns.	24
Figur 6: Figuren beskriver i procent (%) i vilken utsträckning respondenterna (N=169) upplevde att personalen förklarade varför hanteringsmetoderna och individanpassningarna tillämpades.	25
Figur 7: Figuren beskriver i procent (%) vem respondenterna (N=168) upplevde tog initiativ till de hanteringsmetoder och individanpassningarna som användes. .	25
Figur 8: Figuren beskriver i procent (%) i vilken mån respondenterna (N=168) upplevde att personalen tog hänsyn till deras hunds individuella behov.	26
Figur 9: Figuren beskriver i procent (%) i vilken mån respondenterna (N=164) önskade att andra eller ytterligare hanteringsmetoder och individanpassningar tillämpades under veterinärundersökningen.....	27
Figur 10: Figuren beskriver i procent (%) om den senaste veterinärundersökningen påverkat respondenternas (N=164) vilja att söka vård i framtiden.	28

Förkortningar

Förkortning	Betydelse
SLU	Sveriges lantbruksuniversitet
LSH	Låg-stresshantering
UDS	Universitetsdjursjukhuset
PVP	Pre-visit pharmaceutical

1. Introduktion

Att besöka en veterinärklinik är för ett betydande antal hundar förenat med rädsla och stress (Carroll et al. 2022). Majoriteten av de oönskade beteenden som hundar uppvisar i klinisk miljö är grundade i rädsla, oavsett om hunden ger ett intryck av att vara självsäker eller är tydligt skrämmd (Hedges 2021). I Döring et al. (2009), observerades 135 hundar under en allmän veterinärundersökning, där 78,5% klassificerades som rädda. Denna rädsla påverkar hundars välfärd negativt och riskerar att försvåra både klinisk undersökning och behandling (Riemer et al. 2021). Dessutom kan rädsla även påverka diagnostiken då hundens fysiologiska värden förändras vid stressfulla situationer, vilket kan leda till mindre tillförlitliga diagnostiska fynd (Puglisi et al. 2022). Stress har även visats ha negativa effekter på immunförsvar, läkning och hälsa (Wilson & Girling 2020). Därtill ökar risken för skador hos personalen, då stressade hundar i högre grad kan uppvisa aggressiva beteenden (Riemer et al. 2021). Sammantaget kan detta leda till försämrad livskvalité för hunden och en sämre arbetsmiljö för personalen. Det är därför av stor vikt att minimera rädsla och stress vid veterinärundersökningar genom att tillämpa lämpliga och effektiva hanteringsmetoder och individanpassningar.

Det finns idag en variation i hur rädsla och stress hos hundar hanteras inom veterinärvården (Nakonechnv et al. 2025). Det innebär att hundar och hundägare kan möta allt från låg-stresshantering, individanpassningar och positiv förstärkning till mer restriktiva hanteringsmetoder och standardiserade rutiner. I takt med att djurvälstånd fått en alltmer framträdande roll inom veterinärvården (Chmelíková et al. 2020), har behovet av att kritiskt granska vilka hanteringsmetoder och individanpassningar som är mest effektiva och etiskt försvarbara ökat.

Samtidigt finns begränsad systematisk kunskap kring vilka hanteringsmetoder och individanpassningar som används i klinisk praxis, vilka utfall dessa får och hur de upplevs av hundägare. Hundägarens upplevelse är av betydelse eftersom den kan påverka både hundens beteende vid framtida besök och ägarens benägenhet att söka veterinärvård (Volk et al. 2011).

Det finns därför ett behov av att belysa vilka hanteringsmetoder och individanpassningar som tillämpas i praktiken av djurhjälsopersonal, hur dessa uppfattas av hundägare och i vilken utsträckning de bidrar till att minska eller förstärka rädsla och stress hos hundar. Genom att undersöka och jämföra olika tillvägagångssätt och deras upplevda effekter kan denna studie bidra till ökad kunskap om vilka arbetssätt som är mest lämpliga ur både djurvälstands- och vårdperspektiv.

1.1 Syfte

Syftet med denna studie är att kartlägga vilka hanteringsmetoder och individanpassningar som används inom veterinärvården för att hantera rädsla och stress hos hund vid veterinärundersökningar, samt att undersöka hur hundägare upplever effekten av dessa metoder och anpassningar. Vidare är syftet att öka kunskapen kring hantering av rädsla och stress hos hund för djurhälsopersonal.

1.2 Frågeställningar

1. Vilka hanteringsmetoder och individanpassningar har hundägare bemötts av vid veterinärundersökningar när hunden varit rädd och stressad?
2. Hur har hundägare upplevt effekten av de hanteringsmetoder och individanpassningar som använts för att hantera rädsla och stress hos hund vid veterinärundersökningar?

2. Bakgrund

2.1 Rädsla och stress

Rädsla och stress är konsekvenser av en fysiologisk respons hos hundar som uppstår som svar på en hotfull eller obehaglig situation (McGreevy et al. 2014). Rädsla kan definieras som en känsla som får ett djur att undvika situationer och aktiviteter som upplevs vara farliga, oavsett om situationen utgör ett verkligt hot eller inte (Demaline 2018). Rädsloreaktioner är anpassningsbara till externa faktorer som påverkar djurets homeostas, en stabil intern miljö som hålls konstant genom kroppens egen reglering (Modell et al. 2015; McGreevy et al. 2014 se Fraser 1975; Kilgour 1978). Stress kan definieras som en stressor som utlöser en reaktion i hjärnan som aktiverar stressrespons i kroppen i form av fysiologiska kamp-, frys- eller flyktsystem (Dhabhar 2019; Hedges 2021). Hundar som hanteras av människor bör utsättas för så lite stress som möjligt (Chmelíková et al. 2020). Stress kan delas in i positiv och negativ stress. Positiv stress syftar på situationer där effekterna av stressen blir fördelaktiga eller skyddande för individen, medan negativ stress avser situationer där effekterna blir negativa eller skadliga (Dhabhar 2019 se Dhabhar 2014; Dhabhar 2018). Det som avgör om stressen upplevs som positiv eller negativ är om stressfaktorn tolkas som ett hot eller en utmaning (Dhabhar 2019).

I detta arbete kommer fokus att ligga på negativ stress då rädsla kan tolkas som ett tillstånd där stressens effekter blivit negativa eller skadliga. Därtill kommer detta arbete behandla båda begreppen rädsla och stress. Detta motiveras av att rädsla och stress ofta samverkar och uttrycks tillsammans i hundars beteende. Dessutom används liknande hanteringsmetoder och individanpassningar för båda tillstånden inom veterinärvården. Enskilda beteendereaktioner kan således vara svåra att kategorisera som enbart rädsla eller stress. Inkluderingen av båda begreppen möjliggör en mer heltäckande beskrivning av hundars beteendereaktioner då det ej riskerar att utesluta något beteende.

Rädsla och stress är individuella upplevelser, vilket innebär att tolkningen kan variera beroende på observatörens bedömning av hunden samt hur den enskilda hunden uttrycker sitt beteende. För att möjliggöra en enhetlig bedömning inom studien definieras rädsla och stress utifrån observerbara beteendeindikatorer. Rädsla och stress kan visa sig i form av att hunden har låg kroppshållning, är spänd, darrar, exponerar ögonvitor, rynkad panna, öron platta mot huvudet, hypervaksamhet, gäspningar, flåsande, läppslickande, vägran att ta godis, dreglande (i frånvaro av mat), se sömning ut (när den inte är trött), är distraherad, sniffar, urinerar eller defekerar (Lloyd 2017). Vissa annars icke-aggressiva hundar kan uppvisa rädslainducerad aggression under stressiga förhållanden. (Willen et al. 2019). I denna studie betraktas en hund som rädd och stressad om den uppvisar

ett eller flera av följande beteenden: slickar sig om munnen, gäspar (inte kopplat till trötthet), ökad vaksamhet/svårt att slappna av, försök att fly, darrningar/skakningar, stel kroppshållning, låg kroppshållning, svårt att ta emot godis (minskad aptit trots normalt matintresse), hässjande/flämtningar, morrar/visar tänder, överdrivet pipande/skällande eller försök att bita/bett (Lloyd 2017; Willen et al. 2019). Dessa faktorer valdes ut i syfte att vara lättobserverade för hundägaren.

2.1.1 Hundens fysiologiska stressrespons och kliniska konsekvenser

Stressorer kan leda till mer allmänna störningar i den psykiska hälsan om djuret inte kan hitta ett lämpligt sätt att hantera situationen på (Mills 2014). När hunden exponeras för en stressor aktiveras det sympatiska nervsystemet, vilket leder till frisättning av adrenalin och noradrenalin (Hedges 2021). Detta ger upphov till fysiologiska förändringar såsom takypné, förstärkt sensorisk perception, takykardi och förhöjt blodtryck (Hedges 2021; Riemer et al. 2021). Vidare aktiveras hypotalamus, hypofysen och binjurebarken (HPA-axeln), vilket resulterar i frisättning av kortisol (Hedges 2021). Kortisol bidrar till att upprätthålla en förhöjd glukoskoncentration i kroppen genom bland annat muskelkatabolism (Hedges 2021). Vid mer konstant stress nedregleras i stället livsnödvändiga funktioner såsom immunförsvar, digestion och reproduktion vilket påverkar djurets välfärd negativt då det ger symptom som intermittent diarré, kräkningar och minskad aptit (Mills et al. 2014). Denna fysiologiska respons har som funktion att möjliggöra överlevnad i en hotfull situation genom att förbereda hunden för kamp, flykt eller frys (Hedges 2021).

I och med att hundens fysiologiska värden förändras vid stressfulla situationer, blir det svårare att förhålla sig till hundens normalvärden och således också svårare att förlita sig på diagnostiken som grund för att diagnosticera och behandla djuret (Puglisi et al. 2022). Detta kan leda till att undersökningen behöver avbrytas eller kompletteras vid ett senare tillfälle.

2.1.2 Predisponerande faktorer och utlösande stimuli

Hundars beteende påverkas av dess genetik, tidigare erfarenheter och miljö (Lloyd 2017). Även små genetiska variationer kan leda till betydande skillnader i beteende mellan individer (Jensen 2011). Döring et al. (2009) undersökte om rädslebeteenden var associerade med vikt, kastration, kön, ålder eller tidigare erfarenhet hos veterinären. Resultatet visade att hanar var signifikant mindre rädda än tikar och att hundar yngre än två år uppvisade lägre grad rädsla jämfört med äldre hundar. Vidare visade studien att hundar med enbart positiva erfarenheter av veterinärundersökningar uppvisade signifikant lägre grad rädsla jämfört med hundar som tidigare varit med om negativa upplevelser (Döring et al. 2009).

Stellato et al. (2021) undersökte predisponerade faktorer för rädsla hos hund vid veterinärbesök med fokus på hundens egenskaper, vardagliga rädslo- och aggressionsreaktioner, tidigare klinikerfarenheter, träning och tidig socialisering samt ägardemografi. Resultaten indikerade att hundar som kastrerats tidigast vid ett års ålder eller hundar som erhållit sin första kloklippning vid en högre ålder var signifikant mer benägna att bedömas som rädda av sina ägare under veterinärbesök. Detta gällde även hundar som uppvisade svår icke-social eller främlingsstyrd rädsla och aggression, eller som visade stress eller aggression vid kroppshantering. Risken för rädsla ökade ytterligare om hunden tidigare uppvisat negativa beteendeförändringar efter aversiva klinikupplevelser eller om ägaren själv visade nervositet under besöket (Stellato et al. 2021).

Vanliga stressorer är frånvaro av ägare, höga ljud, sociala interaktioner, exponering för nya saker eller överdrivna förväntningar på människan som hanterar hunden (Chmelíková et al. 2020). Vidare är hundar som vistas på klinik utan sin ägare mer benägna att uppvisa höga stressnivåer än när ägaren är närvarande, vilket märks genom ökat blodtryck och förhöjd hjärtfrekvens (Riemer et al. 2021). Ett undantag från ägarens gynnsamma inflytande är när ägaren själv är väldigt stressad, då det kan smitta av sig på hunden och i stället förvärra situationen (Riemer et al. 2021).

Effekter av bestraffning och förstärkning

Rädsla och stress hos hunden kan förvärras eller förbättras genom olika inlärningsmetoder. Fysisk bestraffning, fasthållning eller förhöjd röst är både skrämmande och kan vara smärtsamt för hunden, vilket riskerar att öka rädslan och framkalla aggression (Lloyd 2017). Hundar som blivit straffade för morrande eller belönade genom att personalen avbryter den pågående åtgärden, kan lära sig att bita utan förvarning (Lloyd 2017). Positiv förstärkning kan i vissa fall vara kontraproduktiv, exempelvis när hundägaren omedvetet belönar hundens rädsla genom att trösta denne vid stressrelaterade beteenden såsom darrningar, låg kroppshållning eller försök att fly (Dale et al. 2010; Lloyd 2017; Willen et al. 2019).

När rädsla och stress ligger till grund för ett oönskat beteende, exempelvis morrande, visande av tänder eller försök att bita, är det mindre sannolikt att bestraffning som syftar till att stoppa beteendet blir effektiv och mer sannolikt att det känslomässiga tillståndet förvärras (Lloyd 2017; McGreevy et al. 2014; Willen et al. 2019). Varje gång en hund har en negativ upplevelse hos veterinären ökar risken för att hunden blir ännu mer rädd och svårhanterlig nästkommande veterinärbesök, då hunden skapar en negativ association mellan miljön och den negativa upplevelsen genom klassisk betingning (Lloyd 2017).

2.2 Hanteringsmetoder och individanpassningar

2.2.1 Låg-stresshantering (LSH)

Även om det finns forskning, som studien Dale et al. 2010, som menar på att positiv förstärkning kan vara kontraproduktiv i vissa situationer, finns det flera studier som tyder på att positiva metoder kan användas för att minska rädsla och stress. I Riemer et al. (2021), betonas innebörden av att använda positiva hanteringsmetoder och individanpassningar vid veterinärundersökningar för att minska och förhindra uppkomsten av rädsla och stress hos hundar. En viktig del är att ge hunden tid att bekanta sig med sin omgivning innan undersökningen påbörjas, vilket kan bidra till att skapa ökad trygghet och skapa bättre förutsättningar för en lugn hantering (Wilson & Girling 2020). Låg-stresshantering (LSH), individanpassningar, klappningar och högvärdig belöning som mat, godis samt leksaker bör användas för att främja positiva associationer under veterinärundersökningens gång (Riemer et al. 2021). Vidare visar forskning att lugnande ord och minimal fasthållning har positiva effekter på hundars rädsla och stress, eftersom överdriven fasthållning innebär ökad risk för aggressivt beteende då djurets möjlighet att undvika obehag begränsas (Wilson & Girling 2020). Samtidigt betonar Wilson & Girling (2020) att fasthållning bör vara flexibel, så att den vid behov snabbt kan anpassas till en mer kontrollerad fasthållning om det krävs för hundens eller människans säkerhet. Lloyd (2017) instämmer att fasthållningen bör hållas till det minimala om möjligt. För hundar som är särskilt rädda är det även viktigt att både hanteringen och antalet personal som hanterar djuret hålls till ett minimum, då det kan göra att hunden känner sig tryggare (Wilson & Girling 2020). Likaså fann Scalia et al. (2017) att LSH hade en betydande inverkan på flera faktorer som identifierats som stressutlösande hos hundar, även om författarna belyser vikten av vidare forskning inom ämnet.

Desensibilisering och motbetingning

LSH är inte bara relevant i förebyggande syfte utan också vid behandling av redan etablerad rädsla. Genom processer som desensibilisering och motbetingning kan hunden successivt lära sig tolerera situationer som tidigare väckt rädsla (Hedges 2021). Detta innebär att hunden gradvis exponeras för obehagliga situationer samtidigt som den får en belöning, vilket över tid leder till att situationen inte längre upplevs som hotfull (Hedges 2021). På så sätt kan positiva erfarenheter skapas även i situationer som tidigare varit stressframkallande. Stellato et al. (2019) undersökte effekterna av hanteringsträning på privatägda hundar med befintlig rädsla utifrån principerna desensibilisering och motbetingning. Träningshundarnas ägare instruerades att utföra undersökningsliknande övningar och besöka veterinärkliniken veckovis under fyra veckor, medan kontrollhundarnas ägare inte besökte kliniken alls under träningsperioden.

Resultaten visade att ägarna rapporterade minskad rädsla och stress under träningsstillfällena, och att tränade hundar uppvisade lägre rädslopäng vid uppföljningen. De tränade hundarna hade mindre reducerad hållning än kontrollhundarna, men visade mer läppslickning under klinikinträde och undersökning (Stellato et al. 2019).

Fear free hantering

Fear free är ett koncept som grundades 2016 som syftar till att reducera rädsla, ångest och stress genom principerna ”considerate approach”, ”touch gradient” och ”gentle control” (Boswell 2025; Demaline 2018). ”Considerate approach” syftar till att djurhälsopersonalen skall bli vän med patienten, använda analgesi när lämpligt och minimera obehag (Boswell 2025). ”Touch gradient” syftar till att inleda fysisk kontakt med patienten genom att börja på ett icke känsligt område och långsamt jobba sig till det området som är av vikt för veterinärundersökningen (Boswell 2025). ”Gentle control” syftar till att använda minsta möjliga fysisk restriktion (Boswell 2025). Fear free hantering är tänkt att resultera i att stärka bandet mellan människa och djur, förbättra patientvården och göra ägarna mer tillfreds med veterinärvården (Boswell 2025). Genom att genomgå en utbildning kan djurhälsopersonal certifiera sig inom Fear free hantering (Demaline 2018). Att kommunicera med djurägaren kring Fear free principerna ger en möjlighet att öka kunskapen och medvetenheten kring att minska rädsla och stress hos djuren (Boswell 2025).

Hundägarens syn

Hundägares synsätt ligger ofta i linje med moderna rekommendationer avseende LSH och individanpassad hantering inom veterinärvården (Caroll et al. 2022). I Caroll et al. (2022) fick hundägare ta ställning till 13 olika hanteringsmetoder vid veterinärundersökningar. Resultaten visade att respondenterna generellt inte ansåg det lämpligt att använda restriktiva metoder, såsom högre grad fasthållning och munkorg, oavsett hundens beteende. Samtidigt ökade acceptansen för restriktiva metoder i takt med att hundens uppträdande förändrades från lugnt till aggressivt. Att inkludera hundägarens synsätt i delar av veterinärbesöket kan bidra till att öka hundägarens nöjdhet och benägenhet att söka veterinärvård till sin hund (Caroll et al. 2022). Detta understryker vikten av att djurhälsopersonal inte enbart utgår från djurets beteende, utan även beaktar ägarens upplevelser och förväntningar i mötet. Genom att inkludera ägarperspektivet i valet av hanteringsstrategi finns potential att förbättra både hundens välfärd och ägarens upplevelse av veterinärbesöket.

2.2.2 Medicinering

Pre-visit pharmaceuticals (PVPs) och administrering av läkemedel på klinik

Först om LSH inte anses tillräcklig för att minska hundens rädsla bör ångestdämpande medicinering och beteendemässig behandlingsplan tillämpas (Riemer et al. 2021). Lloyd (2017) framhåller att en beteendemässig behandlingsplan som inkluderar beteende- och miljömodifiering bör tillämpas i kombination med läkemedelsbehandling för de kroniskt stressade hundarna. För bäst effekt bör medicinering ges innan hunden blir stressad, det vill säga att medicinen skrivs ut och ges redan innan hunden kommer till kliniken i de fall hundägaren kan administrera medicinen själv (Riemer et al. 2021). Riemer et al. (2021) förtydligar dock att medicin aldrig skall ersätta ansvarsfull och välfärdsnära behandling, utan endast fungera som ett komplement. Trazodone och dexmedetomidin är exempel PVPs som har en reducerande effekt på stressbeteenden (Riemer et al. 2021). Även benzodiazepiner kan administreras och ha effekt på rädsla och stress hos hundar (Lloyd 2017). Likaså fungerar även gabapentin bra på hundar med stressrelaterade problembeteenden (Kirby-Madden 2024). Acepromazin bör däremot inte användas då det är kontraindicerat för behandling gentemot stressade eller aggressiva djur (Lloyd 2017). Detta eftersom hunden fortfarande kan uppfatta ett stimuli som skrämmande men inte förstå den kognitivt, vilket ökar rädslan och skapar atypiska reaktioner (Lloyd 2017).

Även receptfria alternativ som syntetiska feromoner finns att använda (Riemer et al. 2021). Feromoner finns som spray, halsband eller diffusorer som kan anslutas till eluttag, och har kliniskt visat sig ha lugnande effekt hos både valpar och vuxna hundar (Herron et al. 2014). Feromoner har dock ingen påverkan på aggressivt beteende (Riemer et al. 2021). I kontrast till detta menar Frank et al. (2010) att evidens för feromoners påverkan på rädsla är otillräckliga, då sex av sju studier visar på att feromoner inte har någon signifikant verkan.

Analgesi och smärtidentifiering

Smärta bidrar till rädsla och har en effekt på djurets livskvalitet, hälsa och välfärd (Boswell 2025). Analgesi är således en viktig del av en lämplig läkemedelsplan för att lindra rädsla och stress (Boswell 2025). Vid förväntad smärtsam behandling bör analgetika administreras för att minska risken för utveckling av stressrelaterade beteenden (Riemer et al. 2021). Buprenorfin, fentanyl, butorfanol och metadon är exempel på analgetiska substanser som kan administreras på klinik (FASS Djurläkemedel u.å.a; FASS Djurläkemedel u.å.b; FASS Djurläkemedel u.å.c; FASS Djurläkemedel u.å.d). NSAID är också vanlig att smärtlindra med (Boswell 2025).

Även distraktion i form av taktil stimulering som kittling, lätta knackningar eller massage kan funka för att minska den upplevda smärtan (Riemer et al. 2021).

Detta kan förklaras genom grindkontrollteorin som går ut på att de tunna nociceptiva nervfibrerna, typ C, hämmas samtidigt som tjocka nervfibrer, typ A, aktiveras (Riemer et al. 2021). Även distraktion i form av mat eller att be hunden utföra ett inlärt beteende kan minska den upplevda smärtan (Riemer et al. 2021).

För en mer objektiv identifiering av smärta nämner Boswell (2025) att djurhjälsopersonal kan använda en smärtskala som man utvärderar djuret med dagligen, före och efter analgesi. Detta i syfte att bedöma djurets medicinska tillstånd och dess respons till behandling (Boswell 2025). Att använda standardiserade skalor för att identifiera smärta vid veterinärbesök, och att träna personalen att använda dem korrekt, kan öka patientens välfärd (Mercier et al. 2023).

2.3 Djursjukskötarens roll

När hundar uppvisar rädsla och stress kan djurhjälsopersonalens och ägarens reaktion antingen förvärra eller minska hundens rädsla (Lloyd 2017). Djursjukskötaren har därför en central roll i att identifiera, förebygga och minska rädsla och stress hos patienter på veterinärklinik. Detta innefattar att tidigt observera tecken på rädsla och stress, för att kunna anpassa hanteringen utifrån djurets individuella behov (Wilson & Girling 2020). Att avsätta tid för att bedöma djurets nivå av rädsla för att sedan individanpassa personalens beteende och miljön kan göra stor skillnad för att uppmuntra patientens samarbete (Lloyd 2017). Vidare krävs det att djursjukskötaren skapar en lugn och trygg vårdmiljö med låg ljudnivå och försiktig samt effektiv hantering, för att skapa så bra förutsättningar för patienten som möjligt (Wilson & Girling 2020). När ett djur är fortsatt rädd trots LSH kan även ångestdämpande medicinering komma att behöva administreras (Riemer et al. 2021). Även analgesi är en viktig del i att arbeta mot att reducera rädsla och stress hos djuret (Boswell 2025). Det är således viktigt att ofta smärtbedöma hunden. Slutligen inkluderar djursjukskötarens arbete också att denne kan erbjuda råd till hundägaren om hur dessa rädslebetenden kan motverkas, exempelvis genom att öva hantering (Wilson & Girling 2020).

Tidsbrist, arbetsbelastning och logistiska faktorer sätter press på djurhjälsopersonalen och är ibland anledningar till att LSH och Fear free hantering kanske inte alltid utövas i den grad den borde. Det är därför relevant att undersöka i vilken utsträckning ovanstående hanteringsmetoder och individanpassningar används i klinisk praxis.

2.3.1 Etisk avvägning

Vid hantering av rädda och stressade hundar krävs en etisk avvägning mellan att genomföra nödvändiga medicinska åtgärder och att minimera djurets rädsla och stress. Fear free differentierar vad som är medicinskt nödvändigt och vad som medicinskt önskvärt (Boswell 2025). Procedurer som orsakar onödig rädsla,

ångest och stress men inte är medicinskt brådskande bör skjutas upp tills djuret kan tränas hemma med hjälp av en beteendemässig behandlingsplan (Boswell 2025). Om proceduren är medicinskt brådskande kan lugnande medicin, analgesi eller anestesi vara det bästa alternativet för djuret (Boswell 2025). Målet är således att kombinera medicinsk säkerhet och samtidigt främja god djurvälstånd.

3. Material och metod

Denna studie har skrivits som en del av en kandidatexamen i djuromvårdnad vid Sveriges lantbruksuniversitet (SLU).

3.1 Litteratursökning

Litteratursökningen gjordes med syfte att hitta tidigare forskning kring rädsla och stress hos hundar och hur dessa tillstånd påverkar hundarna inom veterinärvården. Syftet var även att undersöka vilka hanteringsmetoder och individanpassningar som existerar för att minska rädsla och stress vid veterinärundersökningar och vilka vetenskapliga evidens som stödjer deras effektivitet.

Den huvudsakliga litteraturen bestod av originalartiklar, översiktsartiklar och böcker. Majoriteten av artiklarna hittades genom sökningar i databaserna Pubmed, Primo, Google Scholar och Web of Science. Följande sökord användes i olika kombinationer: *fear**, *stress**, *”handling method”*, *dog* och *veterinary*. Vidare användes referenslistor från artiklar som hittades i sökningen för att hitta ytterligare relevant material. De artiklar som användes baserades huvudsakligen på studier av hundar, men vissa artiklar baserades på studier av hundar i kombination med andra djur. Ett fåtal artiklar baserades endast på studier av andra djurslag när fakta ansågs applicerbar oavsett.

3.2 Enkätstudie

Datainsamlingen genomfördes med hjälp av en webbaserad enkät för att undersöka vilka hanteringsmetoder och individanpassningar som tillämpas för att hantera rädsla och stress hos hundar vid veterinärundersökningar, samt hundägares upplevda effekter av dessa metoder och anpassningar. Enkäten omfattade frågor om både farmakologiska åtgärder och hanteringsmetoder samt individanpassningar. Enkätfrågor och svarsalternativ utformades med stöd av relevant litteratur och författarens tidigare kliniska erfarenhet.

Enkäten skapades i enkätverktyget Netigate och kunde besvaras via dator eller mobiltelefon. Enkäten bestod av totalt 17 frågor som besvarades av hundägaren (Bilaga 1). Majoriteten av frågorna var slutna envals- eller flervalsfrågor i syfte att samlas in kvantitativa data. Därtill inkluderades en öppen fråga där respondenten med egna ord fick beskriva sina upplevelser. Vissa frågor innehöll även svarsalternativet ”Annat”, där respondenten gavs möjlighet att ange fritextsvar.

När enkäten var färdigskriven distribuerades den till 5 personer som genomförde en testenkät vars data inte ingick i den slutgiltiga datainsamlingen. Utifrån deras konstruktiva kritik omformulerades vissa frågor. Enkäten distribuerades sedan via länk internt inom SLU via e-post och via länk som

publicerades i relevanta Facebookgrupper samt hundforum. Enkäten tillgängliggjordes även i form av uppsatta lappar med QR-kod på SLU och Universitetsdjursjukhuset (UDS). I samband med detta informerades deltagarna om enkätens innehåll, syfte och inklusionskriterier. För att påbörja enkäten krävdes det att respondenten lämnade sitt samtycke till att SLU behandlade respondentens personuppgifter enligt General Data Protection Regulation (GDPR). De första två frågorna syftade till att säkerhetsställa att respondenten föll inom gruppen för de inklusionskriterier som fastställdes.

Datainsamlingen pågick under perioden 2026-02-16 till 2026-03-02. En vecka efter första utskicket skickades en påminnelse ut via samma distributionskanaler och lapparna sattes upp på nytt.

3.2.1 Inklusionskriterier

Enkätstudien riktade sig till hundägare över 18 år som har haft minst en hund som deltagit i en veterinärundersökning tidigare år 2024, för att minimera risken för minnesbias. Inga exklusionskriterier tillämpades avseende om hunden tidigare uppvisat rädsla eller stress vid veterinärundersökning. Detta möjliggjorde inkludering av även hundar som inte visat sådana beteenden, men som ändå exponerats för hanteringsmetoder och individanpassningar i förebyggande syfte. Inga begränsningar gjordes avseende hundens ras, ålder eller kön. Data från samtliga respondenter som besvarat till och med fråga 8 inkluderades i studien, även om de sedan valt att ej fullfölja enkäten. Detta eftersom fråga 8 ansågs central för att kunna besvara studiens frågeställningar.

3.2.2 Sammanställning av enkät

Insamlade data från Netigate bearbetades och sammanställdes i Microsoft Excel samt Minitab med fokus på att besvara studiens syfte och frågeställningar. Beskrivande statistik redovisades i text och figurer. Frågor med möjlighet till fritextsvar granskades enskilt och återkommande svar sammanställdes i löpande text. Samtliga fritextsvar från respondenterna återfinns i sin helhet i Bilaga 2. Fritextsvaren återges i sin ursprungliga form utan språklig bearbetning, med undantag för om uppgifter angetts som riskerar att identifiera respondenten; sådana uppgifter har ersatts med "hund x" och "stad x" beroende på uppgift.

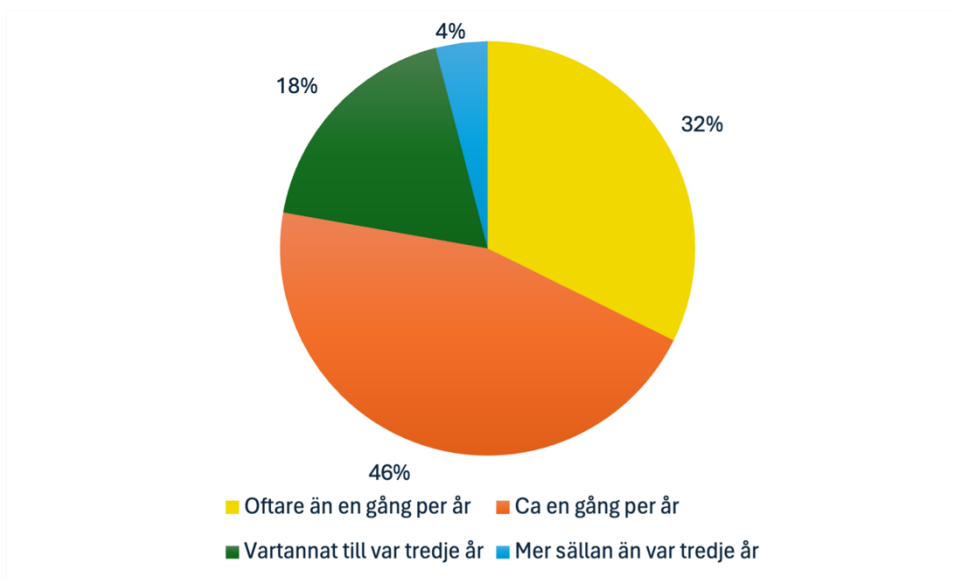
4. Resultat

4.1 Svarsfrekvens

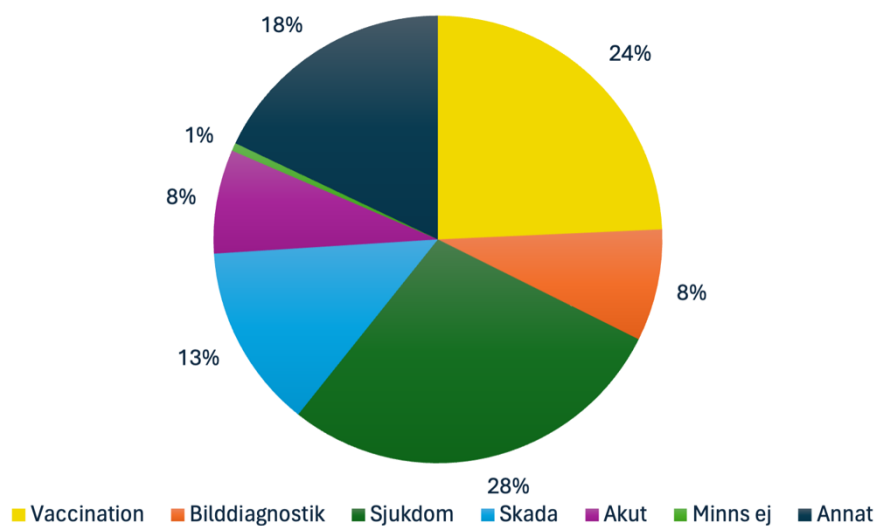
Totalt var det 915 respondenter som öppnade enkäten, 236 som påbörjade enkäten och 136 som slutförde enkäten fullständigt. En respondent som slutförde enkäten fullständigt angav att denne inte hade varit hos veterinären år 2024 eller senare och skickades därför direkt till slutet av enkäten samt exkluderades ur studien då inklusionskriterierna för studien inte uppfylldes. 164 respondenter hade besvarat den sista obligatoriska frågan, bland dessa hade 29 respondenter inte aktivt klickat på "Avsluta enkät". 173 respondenter besvarade fråga 8 och inkluderades därmed i studien, medan övriga exkluderades. Efter fråga 8 valde vissa respondenter att lämna enkäten och således skiljer sig antalet respondenter som medverkade i efterföljande frågor.

4.2 Frekvens av och orsak till veterinärundersökning

Majoriteten av respondenterna (78 %, N=173) besökte veterinär en gång per år eller oftare tillsammans med sin hund (figur 1). De vanligaste anledningarna till veterinärundersökning var "sjukdom" (n=49), "vaccination" (n=42) eller "annat" (n=31), där respondenten fick möjlighet att svara i fritext (figur 2). Fritextsvaren uppvisade stor spridning, där knölkoll, operation och allergirelaterade problem var några återkommande svar (bilaga 2 innehåller fritextsvar från alla frågor där det var möjligt att lämna detta).

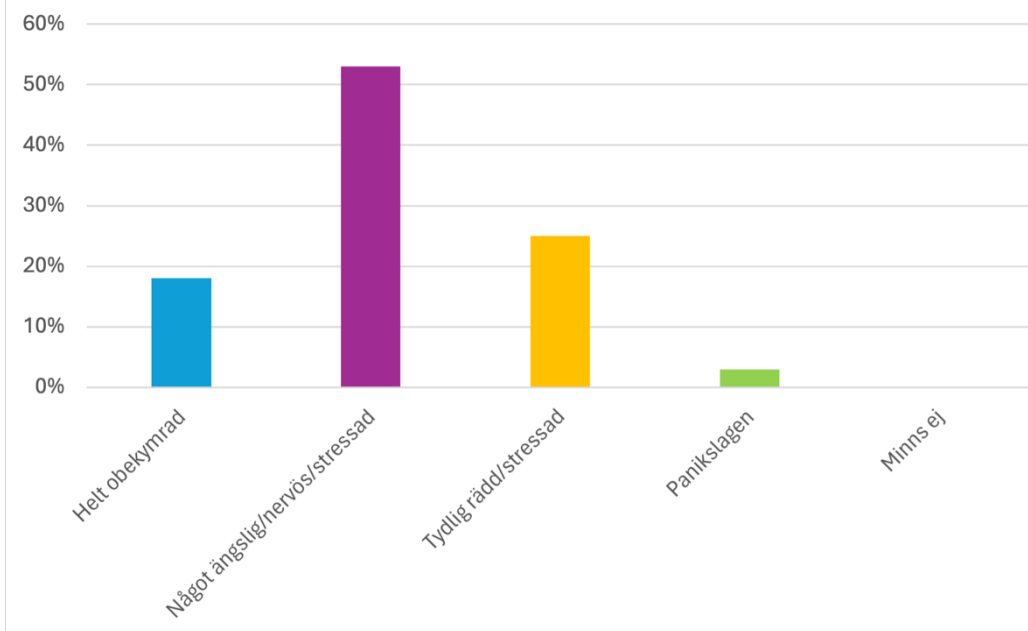
Figur 1: Figuren beskriver i procent (%) hur ofta respondenterna (N=173) angav att deras hundar i genomsnitt genomgår veterinärundersökningar.

Figur 2: Figuren beskriver i procent (%) vad respondenterna (N=173) angav som den senaste veterinärundersökningens anledning.

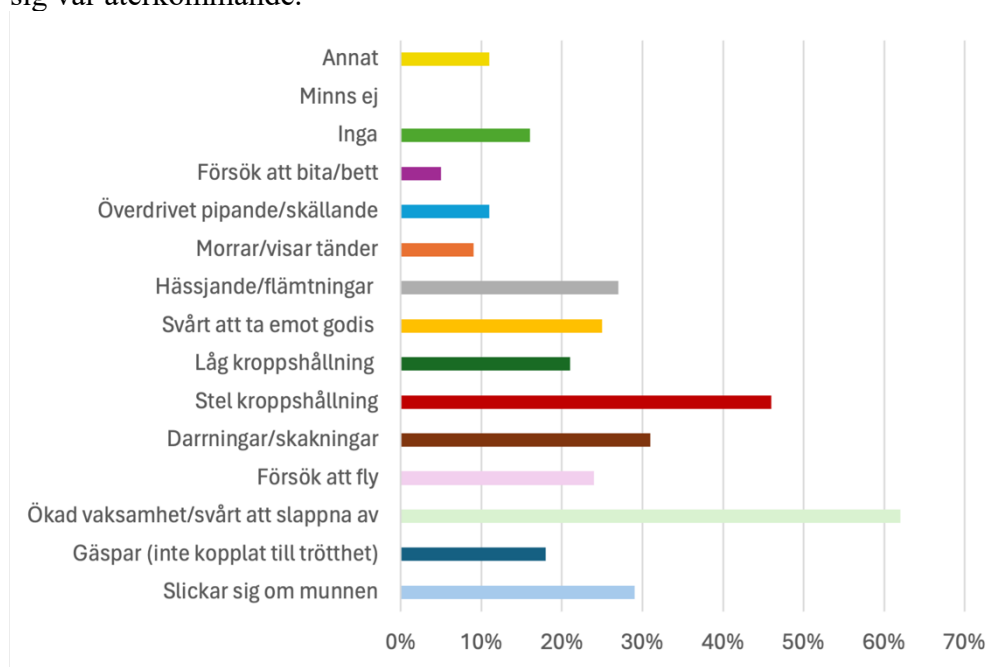
4.3 Stress- och rädsloreaktioner, tillämpade åtgärder och deras upplevda effekt

Mer än 80% av hundägarna (N=173) rapporterade att deras hund uppvisat stress vid den senaste veterinärundersökningen (n=141). Respondenterna angav att de vanligaste uppvisade reaktionerna vid senaste veterinärundersökningen var ”något ängslig/nervös/stressad” (n=91) eller ”tydligt rädd/stressad” (n=44) (figur 3).

Figur 3: Figuren beskriver i procent (%) hur respondenterna (N=173) upplevde sin hunds allmänna reaktion vid den senaste veterinärundersökningen.

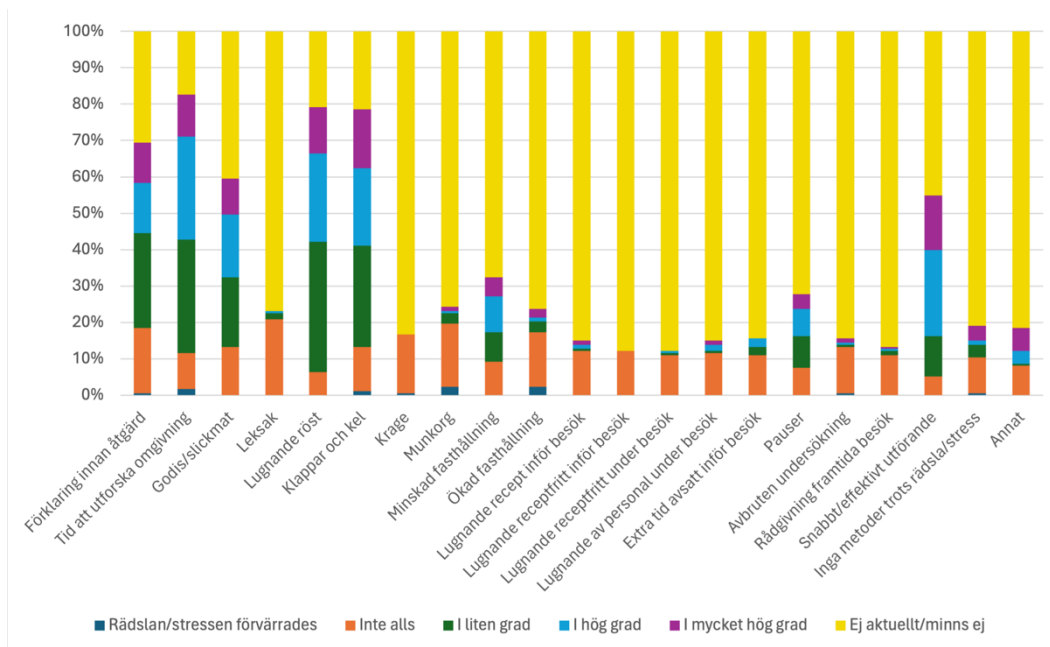
Respondenterna rapporterade observerade tecken på rädsla och stress hos sina hundar (figur 4), där flera svarsalternativ kunde anges. De vanligast rapporterade beteendena var ”ökad vaksamhet/svårt att slappna av” (n=107), ”stel kroppshållning” (n=79) och ”darrningar/skakningar” (n=53). I kategorin ”annat” (n=19) angavs en stor spridning svar, varpå överexalterad och försök att gömma sig var återkommande.

Figur 4: Figuren beskriver i procent (%) vilka tecken på rädsla och stress respondenterna (N=173) observerat hos sina hundar. Möjligheten fanns att klicka i flera svar.

Respondenterna rapporterade i vilken omfattning olika hanteringsmetoder och individanpassningar tillämpades (figur 5), där flera svarsalternativ kunde anges. De vanligast rapporterade metoderna var ”tid att utforska omgivning” (n=143), ”lugnande röst” (n=137) och ”klappar och kel” (n=136).

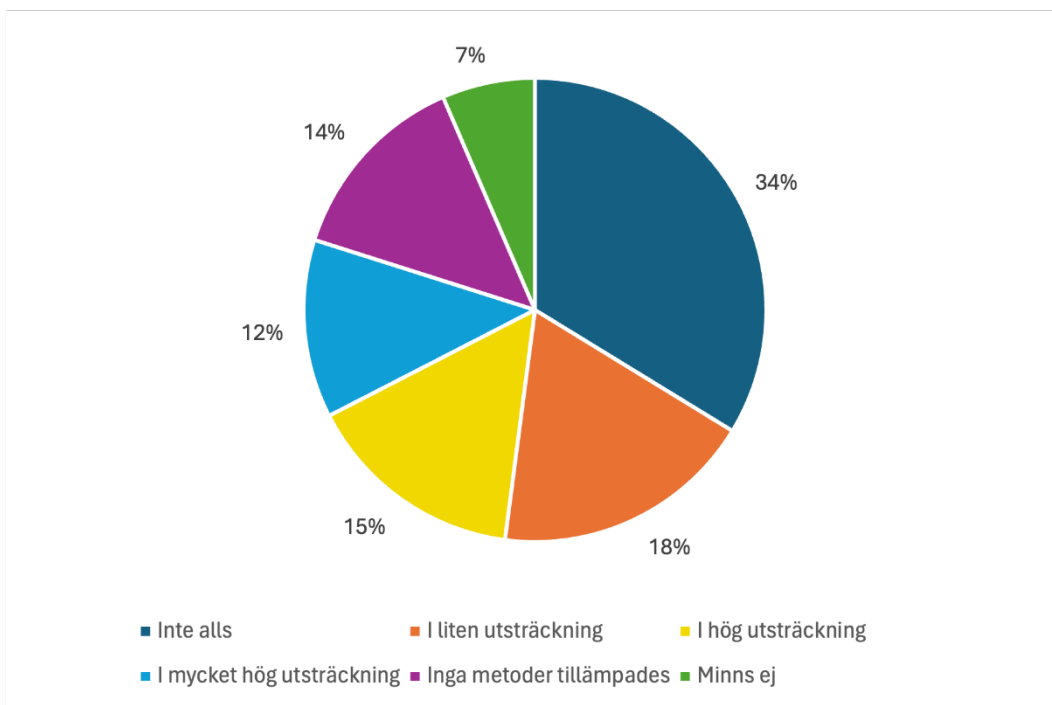
Respondenterna graderade därefter på en skala hur väl de upplevde att de olika hanteringsmetoderna och individanpassningarna fungerat för att minska rädslan och stressen hos hunden (figur 5). Bland de mest tillämpade metoderna och anpassningarna ansågs ”klappar och kel” ha bäst effekt mot rädsla och stress. ”snabbt/effektivt utförande” tillämpades inte lika ofta (n=95), men ansågs ha bäst effekt av alla metoder och anpassningar då en del av respondenterna (n=26) bedömde att metoden fungerade ”i mycket hög grad”. I svaret ”annat” fick respondenterna (n=22) möjlighet att svara i fritext. Svaren i fritext varierade, men ett återkommande svar var en önskan om att låta ägaren hantera hunden själv så mycket som möjligt.

Figur 5: Figuren beskriver i procent (%) i vilken omfattning respondenterna (N=173) upplevde att de olika hanteringsmetoderna och individanpassningarna tillämpades samt vilken effekt de hade på rädslan och stressen. Möjligheten att klicka i flera svar fanns.

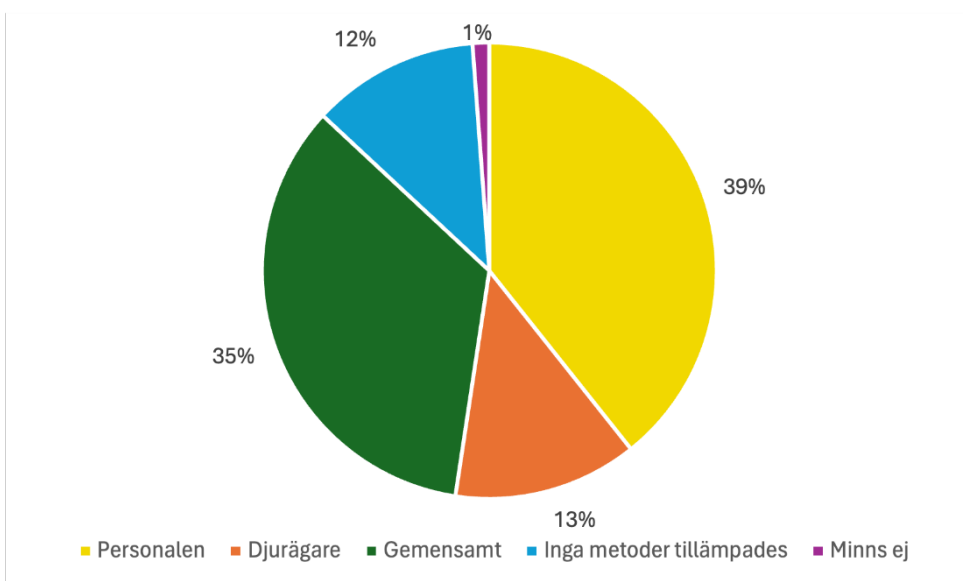
4.4 Hundägarens upplevelser och framtida vårdsökande

Respondenterna skattade hur väl personalen förklarade varför hanteringsmetoderna och individanpassningarna tillämpades (figur 6). Alternativen med högst svarsfrekvens var ”inte alls” (n=57), ”i liten utsträckning” (n=31) eller ”inga metoder tillämpades” (n=23).

Figur 6: Figuren beskriver i procent (%) i vilken utsträckning respondenterna (N=169) upplevde att personalen förklarade varför hanteringsmetoderna och individanpassningarna tillämpades.

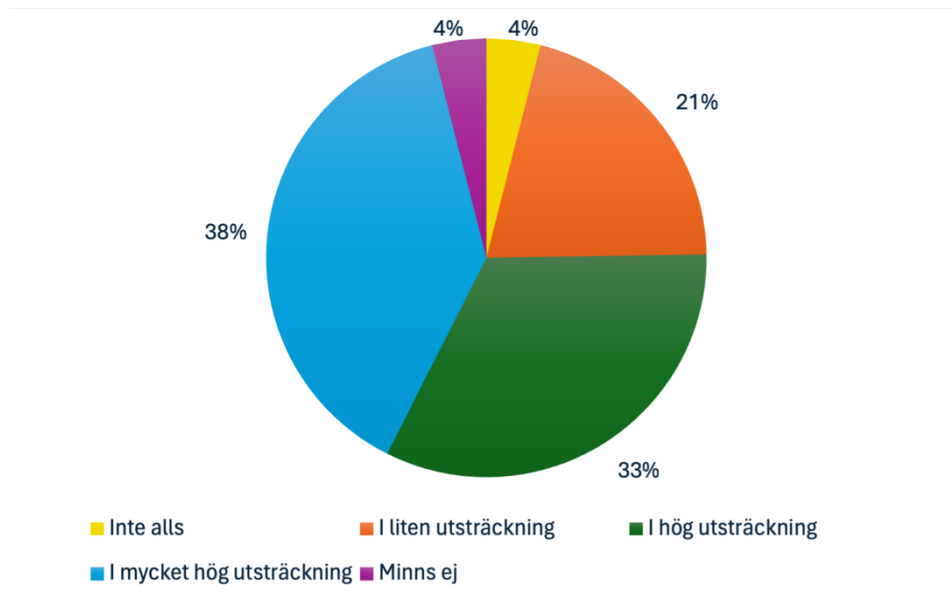
Respondenterna rapporterade vem som tog initiativ till de hanteringsmetoder och individanpassningar som tillämpades under veterinärundersökningen (figur 7). Respondenterna angav oftast ”personalen” (n=66) eller ”gemensamt”, det vill säga att de själva tillsammans med personalen initierade olika metoder (n=58).

Figur 7: Figuren beskriver i procent (%) vem respondenterna (N=168) upplevde tog initiativ till de hanteringsmetoder och individanpassningarna som användes.

Respondenterna (N=168) graderade hur de upplevde bemötandet från personalen vid den senaste veterinärundersökningen (skala 1–10, där 1 = ”mycket dåligt” och 10 = ”mycket bra”). De flesta var nöjda med bemötandet och medelvärdet hamnade på 8,57 ($\pm 1,84$ (standardavvikelse)).

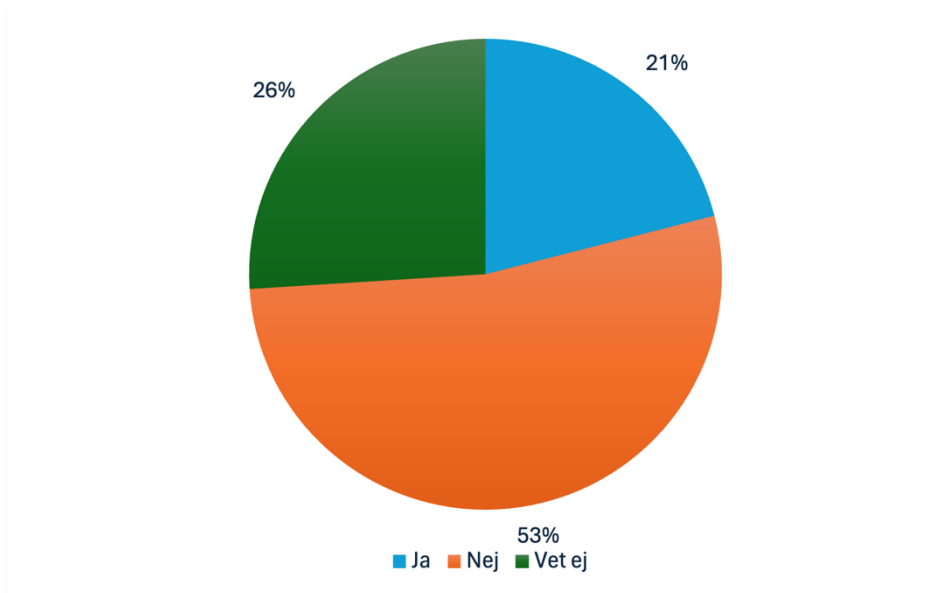
Därefter skattade respondenten hur väl denne upplevde att personalen tog hänsyn till hundens individuella behov (figur 8). Respondenterna angav oftast ”i mycket hög utsträckning” (n=66) eller ”i hög utsträckning” (n=55).

Figur 8: Figuren beskriver i procent (%) i vilken mån respondenterna (N=168) upplevde att personalen tog hänsyn till deras hunds individuella behov.

Respondenterna självskattade sin egen stressnivå under den senaste veterinärundersökningen (skala 1–10, där 1 = ”ej stressad alls” och 10 = ”mycket stressad”), vilken visade sig vara relativt låg ($3,1 \pm 2,22$, N = 168).

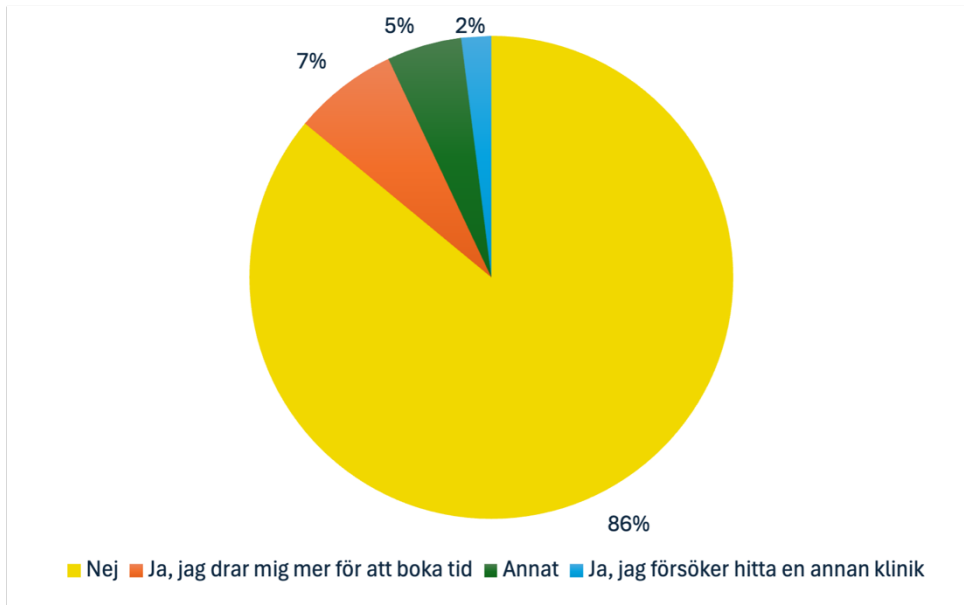
Följande fråga efterfrågade om respondenten önskar att andra eller ytterligare hanteringsmetoder eller individanpassningar tillämpades (figur 9, N=164). Majoriteten av respondenterna svarade ”nej” (n=87).

Figur 9: Figuren beskriver i procent (%) i vilken mån respondenterna (N=164) önskade att andra eller ytterligare hanteringsmetoder och individanpassningar tillämpades under veterinärundersökningen.

Respondenterna som svarat ja på föregående fråga fick svara i fritext vilka andra eller ytterligare hanteringsmetoder och individanpassningar som de önskade hade tillämpats under veterinärundersökningen. Fritextsvaren hade stor spridning men återkommande svar var att ge godis, möjlighet att vänta ute i bilen, mer tid för positiva interaktioner och lugnande medicinering.

Respondenten fick sedan svara på huruvida den senaste veterinärundersökningen påverkat viljan att söka vård för sin hund i framtiden, där respondenten även gavs möjlighet att svara i fritext (figur 10). De flesta ansåg att det inte påverkat deras vilja att söka vård (n=141). Fritextsvaren hade stor spridning, men återkommande fritextsvar var att respondenten väljer klinik med omsorg där de blivit bra bemötta förut.

Figur 10: Figuren beskriver i procent (%) om den senaste veterinärundersökningen påverkat respondenternas (N=164) vilja att söka vård i framtiden.

Respondenterna gavs möjlighet att lämna fritextsvar kring hundens bemötande vid den senaste veterinärundersökningen (se alla svar kan ses i bilaga 2, n=45). Svaren visade på en variation i upplevelser och berörde bland annat hundens tidigare erfarenheter och stressnivå, omständigheter vid det aktuella besöket samt ägarens upplevelse av bemötande och hantering. Även användning av specifika åtgärder, såsom munkorg, och skillnader mellan olika veterinärer lyftes.

5. Diskussion

5.1 Metoddiskussion

Litteratur

En betydande del av litteraturen härstammar från andra länder än Sverige, vilket innebär en risk för kulturella skillnader som kan påverka resultatens överförbarhet. Den inkluderade litteraturen baserades huvudsakligen på studier av hundar, eventuellt i kombination med andra djurarter. Någon enstaka studie omfattade ett annat djurslag, men användes ändå då fakta ansågs applicerbart oavsett. Således riskerar det att påverka resultatets generaliserbarhet när slutsatser dras med ståndpunkt från litteraturen, även om skribenten försökt undvika detta. Detta exempelvis i studien Boswell (2025) som redogjorde generellt för Fear free initiativet, men som utgick från hästar. Samtidigt inkluderar litteraturen många vetenskapligt granskade peer review-artiklar, vilket stärker trovärdigheten.

Enkät

Antalet enkätsvar uppnådde de ursprungliga förväntningarna. Målet var att samla in minst 100 fullständiga svar och enkäten resulterade i 164 respondenter som besvarade den sista obligatoriska frågan. Studien baseras på självrapporterade upplevelser, vilket medför en risk för subjektiv tolkning och minnesbias. Eftersom deltagandet var frivilligt föreligger även en risk för selektionsbias, då det är möjligt att mer engagerade eller intresserade djurägare är överrepresenterade bland respondenterna.

Vidare bygger studien på ett bekvämlighetsurval, vilket innebär att resultaten inte nödvändigtvis är generaliserbara till samtliga hundägare i Sverige. Studien kan dock ge värdefulla indikationer på förekommande mönster och upplevelser inom området.

Enkäten distribuerades via relevanta Facebookgrupper, hundforum, internt på SLU via e-post, och via lappar med QR-koder på SLU samt UDS. Ett återkommande problem med distributionen via Facebook var att inlägg med enkäten togs bort, vilket kan ha påverkat studiens räckvidd och därmed antalet respondenter. Gällande distributionen på SLU och UDS finns risken att lapparna togs ned eller sattes över med andra lappar. Att sätta upp lappar på SLU och skicka e-post internt på SLU kan ha medfört en snedvridning av resultatet i och med risk för urvalsbias då många på SLU studerar djurrelaterade ämnen och därför kanske har mer kunskap än den typiska djurägaren. Detta kan även ses i fritextsvaren där flera respondenter nämner att de själva arbetar på djursjukhus.

Enkäten fick en stor andel ofullständiga svar. 72 respondenter hoppade av enkäten efter att de påbörjat den. Kanske upplevde dessa personer att enkäten var

för lång. Det var även många som inte klickade i ”Avsluta enkät” knappen men svarade på alla frågor. Dessa svar inkluderades ändå. Det finns dock en liten risk att dessa personer inte hunnit tänka igenom sina svar helt och inte var färdiga med enkäten, vilket kan ha bidragit till ett missvisande resultat.

Två frågor visade sig vara metodologiskt problematiska. Den första frågan avsåg vilka metoder som tillämpades vid den senaste veterinärundersökningen, medan den efterföljande frågan syftade till att låta respondenten utvärdera i vilken grad dessa metoder minskade hundens rädsla och stress. Avsikten var att den senare frågan skulle besvaras med utgångspunkt i de metoder som angivits i den föregående frågan. Resultaten indikerar dock att flera respondenter har utvärderat andra metoder än de som tidigare rapporterats, vilket försvårar tolkningen av resultaten.

Det kan även diskuteras huruvida studien använde sig av lämpliga beteendeindikatorer för rädsla och stress. Många respondenter angav ”överexalterad” som svar i fritext på frågan om vilka beteendeindikatorer för rädsla och stress de observerade hos sin hund. Detta kan kopplas till det forskningen säger kring positiv stress, då positiv stress syftar på situationer där effekterna av stressen blir fördelaktiga eller skyddande för individen (Dhabhar 2019 se Dhabhar 2014; Dhabhar 2018). Detta eftersom det kan hävdas att en överexalterad hund utvecklat ett glatt och exalterat beteende som hjälper den att hantera den aktuella situationen. Samtidigt kan överexaltering kopplas till en form av negativ stress där hunden trots att den verkar glad i själva verket inte mår bra (Shabelansky et al. 2016). Stressen visar sig då i form av överslagshandlingar som ses som överexaltering (Shabelansky et al. 2016).

Felkällor

En viktig felkälla är att svaren baseras på endast hundägarens upplevelser. Risken är stor att ägaren feltolkat hundens signaler. Eventuellt genom att exempelvis tolka hässjande som att hunden är glad när den i själva verket är stressad (Lloyd 2017). Det hade varit intressant att se djurhälsopersonal besvara samma fråga angående samma hund och jämföra skillnaderna i svaren.

Därtill finns alltid risken vid retrospektiva studier att respondenterna påverkas av minnesbias och inte minns exakt hur deras djur uppförde sig eller hur väl de olika hanteringsmetoderna och individanpassningarna fungerade under den tidpunkten.

Vidare är det även svårt att veta vilka möjliga bidragande faktorer (confounding factors) som inverkar under veterinärundersökningarna. Hundens tidigare aktiviteter under dagen kan ha påverkat dess beteende vid veterinärundersökningen. Detta genom ”trigger stacking”, vilket innebär att kortvariga, separata situationer inträffar tätt efter varandra utan att hunden hinner återhämta sig emellan (Main 2022). Då byggs känslor av stress, spänning eller

ångest successivt upp tills hundens toleranströskel nås, vilket kan leda till att hunden blir överväldigad och oförmögen att slappna av (Main 2022).

5.2 Resultatdiskussion

Resultatet av denna studie visade att rädsla och stress hos hund i samband med veterinärundersökningar är väl förekommande enligt hundägare. Mer än 80% av respondenterna rapporterade att deras hund uppvisat stress vid den senaste veterinärundersökningen. Detta ligger i linje med studien Döring et al. (2009) som observerade 78,5% av hundarna i sin studie som rädda under en veterinärundersökning. Andelen i skribentens studie överstiger resultatet i Döring et al. (2009), trots initiativ som exempelvis Fear free som syftar till att minska rädsla och stress vid veterinärbesök (Boswell 2025; Demaline 2018). Detta kan betyda att det fortfarande görs för lite för att minska rädsla och stress hos hundar i samband med veterinärundersökningar, men det kan också betyda att hundägare i dag har en ökad medvetenhet kring subtila stress- och rädslosignaler hos sina hundar.

De vanligaste observerade beteendeindikatorerna för rädsla och stress enligt enkäten var ökad vaksamhet/svårt att slappna av, stel kroppshållning och darrningar/skakningar. Detta överensstämmer med litteraturen som tar upp alla dessa beteenden som indikatorer på rädsla ihop med flertalet andra faktorer (Lloyd 2017). ”försök att bita/bett” och ”morrar/visar tänder” förekom med lägst frekvens, vilket var lite överraskande då litteraturen säger att stress kan visa sig i form av aggressiva beteenden (Willen et al. 2019). Det är möjligt att respondenterna kopplade försök att bita/bett och morrar/visar tänder uteslutande till aggressivt beteende och inte till rädsla och stress, vilket resulterade i att dessa svarsalternativ hade lägst svarsfrekvens. En annan faktor som kan ha spelat in är hur utmanande situationen upplevdes för hunden under veterinärundersökningen. Även hundar som vanligtvis inte uppvisar aggressiva beteenden kan utveckla rädsloinducerad aggression under stressfyllda förhållanden (Willen et al. 2019). Om hundarna i denna studie inte upplevde situationen som tillräckligt påfrestande, kan de därför ha valt andra strategier än att agera aggressivt, vilket kan ha bidragit till de lägre siffrorna gällande aggressivt beteende i studien.

Avseende vilka hanteringsmetoder och individanpassningar som tillämpades vid veterinärundersökningen angav respondenterna att de mest tillämpade metoderna var ”tid att utforska omgivning”, ”lugnande röst” och ”klappar och kel”. Dessa metoder kan vara med och bidra till att minska risken för uppkommen rädsla samt främja positiva associationer under veterinärundersökningens gång, vilket överensstämmer med tidigare forskning kring LSH där fokus bör vara på att skapa en lugn och trygg vårdmiljö (Riemer et al. 2021; Wilson & Girling 2020). Att dessa metoder används mest i klinisk praxis kan tyda på att principerna kring LSH redan appliceras på vårdbesöken. En förklaring till att tid att utforska

omgivningen hade så god effekt kan vara att metoden minskar hundens upplevelse av kontrollförlust, vilket tidigare studier visat är centralt för att reducera stress (Wilson & Girling 2020).

Respondenterna angav att de hanteringsmetoder och individanpassningar som tillämpades under veterinärundersökningen till stor del upplevdes ha god effekt på hundens stress och rädsla. Viktigt att notera är dock att individanpassning krävs då vissa metoder kan vara kontraindicerade. Klappar och kel samt ökad fasthållning är metoder som kan vara obehagliga för hundar som ej är vana vid att bli hanterade av främmande människor. Chmelíková et al. (2020) nämner social rädsla som en vanlig stressor för hundar. Bland dessa hundar vore metoder som grundar sig i omfattande fysisk närkontakt olämpliga eftersom de med största sannolikhet kan förvärra rädslan. Detta stöds av tidigare forskning som säger att varje gång en hund har en negativ upplevelse hos veterinären ökar risken att hunden blir ännu mer rädd och svårhanterlig nästkommande veterinärbesök, då hunden skapar en negativ association mellan miljön och den negativa upplevelsen (Lloyd 2017).

Ett intressant resultat var att metoden ”snabbt och effektivt utförande” upplevdes ha god effekt men samtidigt tillämpades i begränsad omfattning. En möjlig förklaring till detta kan vara att metoden är svårare för hundägaren att identifiera, vilket kan medföra en underskattning av dess prevalens. Kanske upplevde även hundägaren metoden som mindre stressfull i och med att det totala stressförloppet blev kortare. En alternativ förklaring till metodens låga prevalens kan vara att metoden inte behövdes för att hunden inte var med om en tillräckligt utmanande situation för att denne skulle anses applicerbar. Enligt Fear free krävs det vid hantering av rädda och stressade hundar en etisk avvägning mellan vad som är en medicinsk nödvändighet och vad som är medicinskt önskvärt, med djurets rädsla- och stressnivå i beaktande (Boswell 2025). I vissa fall kan därför snabbt och effektivt utförande vara motiverat när djurets hälsa kräver det, oberoende av effekten på rädslan och stressen då den totala exponeringstiden blev kortare. Flera respondenter nämnde i fritext att de hade förståelse för att vissa restriktiva åtgärder krävdes vid veterinärundersökningen för hundens hälsa, även om hunden uppvisade stress- och rädslabeteenden. Detta överensstämmer med tidigare forskning som fann att respondenternas acceptans kring restriktiva metoder ökade i takt med att hundens uppträdande försämrades (Caroll et al. 2022). Även om LSH och Fear free är idealet, föreslår författarens resultat att det för vissa individer kan vara bättre att förkorta exponeringstiden och därmed förkorta det totala stressförloppet.

Kommunikationen kring vilka hanteringsmetoder och individanpassningar som tillämpades var begränsad. Respondenterna angav att personalen ”inte alls” eller ”i liten utsträckning” förklarade varför metoden eller metoderna användes. Trots detta angav respondenterna en hög grad av nöjdhet gällande bemötandet från personalen. Majoriteten av respondenterna uppgav även att den senaste

veterinärundersökningen inte påverkat deras vilja att söka vård i framtiden. Detta motsäger tidigare forskning som säger att tydlig kommunikation med hundägaren är viktig eftersom den kan påverka både hundens beteende vid framtida besök och ägarens benägenhet att söka veterinärvård (Volk et al. 2011; Carroll et al. 2022). Samtidigt finns en chans att respondenterna upplevde att kommunikationen mellan djurhälsopersonalen och hundägaren var bra i sin helhet under veterinärundersökningen, förutom varför hanteringsmetoderna och individanpassningarna tillämpades.

Trots att många hundar uppvisade rädsla och stress under veterinärundersökningen, verkar ändå respondenterna förstå att de måste ta hunden till veterinären oavsett, vilket några respondenter även skrev i fritext. Samtidigt skrev också flera respondenter i fritext att de väljer klinik med omsorg där de har tidigare positiva erfarenheter, vilket tyder på att bemötande och hantering har betydelse för val av klinik.

Framtida forskning

I framtida studier hade det varit intressant att undersöka huruvida det finns en korrelation mellan ägarens nervositet och de rädslo- och stressindikationsbeteenden som hunden uppvisar. Det hade även varit intressant att undersöka huruvida olika djursjukhus generellt använder olika slags hanteringsmetoder och individanpassningar eller om alla gör likadant. En annan intressant aspekt att undersöka är i vilken mån djurhälsopersonal arbetar förebyggande gällande rädsla och stress hos djur. En analys kring eventuellt samband mellan raser och åldrar kopplat till rädsla och stress hade också varit av intresse. Detta för att se om det finns mer rädsla och stress hos specifika raser samt åldrar. För att undersöka dessa frågeställningar hade en mer omfattande enkät behövt utformas.

5.3 Konklusion

Resultatet av denna studie visar att rädsla och stress enligt hundägare är vanligt förekommande hos hundar vid veterinärundersökningar. Hundägarna uppgav att de mest frekvent tillämpade hanteringsmetoderna och individanpassningarna var att hunden fick tid att utforska omgivningen, att personalen använde lugnande röst samt klappar och kel. Över lag upplevdes samtliga hanteringsmetoder och individanpassningar ha god effekt. Trots att hanteringsmetoden där ett snabbt och effektivt utförande syftade till att underlätta för hunden tillämpades mer sällan, upplevdes den ha bäst effekt av samtliga metoder. Samtidigt framkom att individanpassning är av stor betydelse, eftersom olika hundar kan reagera olika på samma typ av hantering. Ytterligare studier behövs för att undersöka eventuell koppling mellan rädsla, stress och faktorer som hundens ras och hundägarens agerande.

Referenser

- Boswell, S.G. (2025). Chapter 3 - Minimizing fear associated with veterinary procedures. In: *Equine Welfare in Clinical Practice*. Elsevier Inc. 49–68.
<https://doi.org/10.1016/B978-0-323-99508-5.00009-4>
- Carroll, A.D., Cisneros, A., Porter, H., Moody, C. & Stellato, A.C. (2022). Dog Owner Perceptions of Veterinary Handling Techniques. *Animals*. 12(11), 1387.
<https://doi.org/10.3390/ani12111387>
- Chmelíková, E., Bolechová, P., Chaloupková, H., Svobodová, I., Jovičić, M. & Sedmíková, M. (2020). Salivary cortisol as a marker of acute stress in dogs: a review. *Domestic animal endocrinology*, 72.
<https://doi.org/10.1016/j.domaniend.2019.106428>
- Dale, A., Walker, J., Farnworth, M., Morrissey, S. & Waran, N. (2010). A survey of owners' perceptions of fear of fireworks in a sample of dogs and cats in New Zealand. *New Zealand veterinary journal*, 58(6), 286–291.
<https://doi.org/10.1080/00480169.2010.69403>
- Demaline, B. (2018). Fear in the veterinary clinic: History and Development of the Fear Free^{SM} Initiative. *Conspectus Borealis*, 4(1), 1-38.
https://commons.nmu.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1076&context=conspectus_borealis
- Dhabhar, F.S. (2019). The power of positive stress - a complementary commentary. *Stress (Amsterdam, Netherlands)*, 22 (5), 526–529.
<https://doi.org/10.1080/10253890.2019.1634049>
- Döring, D., Roscher, A., Scheipl, F., Küchenhoff, H. & Erhard, M.H. (2009). Fear-related behaviour of dogs in veterinary practice. *The veterinary journal*. 182(1), 38-43.
<https://doi.org/10.1016/j.tvjl.2008.05.006>
- FASS Djurläkemedel (u.å.a) *Butomidol*
<https://fass.se/animal/product/20100219000069/smpc> [2026-03-03]
- FASS Djurläkemedel (u.å.b) *Fentadon*
<https://fass.se/animal/product/20100914000111/smpc> [2026-03-03]
- FASS Djurläkemedel (u.å.c) *Semfortan*
<https://fass.se/animal/product/20100420000056/smpc> [2026-03-03]
- FASS Djurläkemedel (u.å.d) *Bupaq* <https://fass.se/animal/product/20100420000056/smpc> [2026-03-03]
- Frank, D., Beauchamp, G. & Palestrini, C. (2010). Systematic review of the use of pheromones for treatment of undesirable behavior in cats and dogs. *Journal of the American Veterinary Medical Association*. 236(12), 1308-1316.
<https://doi.org/10.2460/javma.236.12>
- Hedges, S. (2021). *Practical Canine Behaviour: For Veterinary Nurses and Technicians*. 2nd ed. CABI. 44-264.

- Herron, M.E. & Shreyer, T. (2014). The Pet-friendly Veterinary Practice: A Guide for practitioners. *Veterinary Clinics of North America: Small Animal Practice*, 44(3), 451-481. <https://doi.org/10.1016/j.cvsm.2014.01.010>
- Jensen, P. (2011). Hundars språk och tankar. Stockholm: natur och kultur.
- Kirby-Madden, T., Waring, C.T. & Herron, M. (2024). Effects of Gabapentin on the Treatment of Behavioral Disorders in Dogs: A Retrospective Evaluation. *Animals (Basel)*, 14(10). <https://doi.org/10.3390/ani14101462>
- Lloyd, J. (2017). Minimising Stress for Patients in the Veterinary Hospital: Why It Is Important and What Can Be Done about It. *Veterinary sciences*, 4(2), 22. <https://doi.org/10.3390/vetsci4020022>
- Main, K. (2022). Canine stress in the veterinary environment. *Companion animal (London, England)*, 27 (11), 2–6. <https://doi.org/10.12968/coan.2022.0020>
- McGreevy, P.D., Henshall, C., Starling, M.J., McLean, A.N. & Boakes, R.A. (2014). The importance of safety signals in animal handling and training. *Journal of veterinary behavior*, 9(6), 382–387. <https://doi.org/10.1016/j.jveb.2014.06.006>
- Mercier, P., Honeckman, L., Jokela, F., Dunham, A.E. & Overall, K.L. (2023). Using standardized scales to assess fear at veterinary visits: Intra- and inter-rater reliability. *Journal of veterinary behavior*, 62, 12–17. <https://doi.org/10.1016/j.jveb.2023.02.004>
- Mills, D., Karagiannis, C. & Zulch, H. (2014). Stress--its effects on health and behavior: a guide for practitioners. *The Veterinary clinics of North America. Small animal practice*, 44(3), 525. <https://doi.org/10.1016/j.cvsm.2014.01.005>
- Modell, H., Cliff, W., Michael, J., McFarland, J., Wenderoth, M.P. & Wright, A. (2015). A physiologist's view of homeostasis. *Advances in physiology education*, 39 (4), 259–266. <https://doi.org/10.1152/advan.00107.2015>
- Nakonechny, L., Cisneros, A., Moody, C.M. & Stellato, A.C. (2025). Handling techniques and risk factors reported by veterinary professionals during dog examinations: a cross-sectional survey across Canada and the United States. *Frontiers in veterinary science*, 12. <https://doi.org/10.3389/fvets.2025.1634970>
- Puglisi, I., Masucci, M., Cozzi, A., Teruel, E., Navarra, M., Cirmi, S., Pennisi, M.G. & Siracusa, C. (2022). Effects of a Novel Gel Formulation of Dog Appeasing Pheromone (DAP) on Behavioral and Physiological Stress Responses in Dogs Undergoing Clinical Examination. *Animals (Basel)*, 12(18), 2472. <https://doi.org/10.3390/ani12182472>
- Riemer, S., Heritier, C., Windschnurer, I., Pratsch, L., Arhant, C. & Affenzeller, N. (2021). A Review on Mitigating Fear and Aggression in Dogs and Cats in a Veterinary Setting. *Animals (Basel)*, 11(1), 158. <https://doi.org/10.3390/ani11010158>
- Scalia, B., Alberghina, D. & Panzera, M. (2017). Influence of low stress handling during clinical visit on physiological and behavioural indicators in adult dogs: a preliminary study. *Pet Behaviour Science*. 4, 20-22. <https://doi.org/10.21071/pbs.v0i4.10131>

- Shabelansky, A. & Dowling-Guyer, S. (2016). Characteristics of Excitable Dog Behavior Based on Owners' Report from a Self-Selected Study. *Animals (Basel)*, 6(3), 22. <https://doi.org/10.3390/ani6030022>
- Stellato, A., Jajou, S., Dewey, C.E., Widowski, T.M. & Niel, L. (2019). Effect of a Standardized Four-Week Desensitization and Counter-Conditioning Training Program on Pre-Existing Veterinary Fear in Companion Dogs. *Animals (Basel)*, 9(10), 767. <https://doi.org/10.3390/ani9100767>
- Stellato, A.C., Flint, H.E., Dewey, C.E., Widowski, T.M. & Niel, L. (2021). Risk-factors associated with veterinary-related fear and aggression in owned domestic dogs. *Applied animal behaviour science*, 241. <https://doi.org/10.1016/j.applanim.2021.105374>
- Volk, J.O., Felsted, K.E., Thomas, J.G. & Siren, C.W. (2011). Executive summary of the Bayer veterinary care usage study. *Journal of the American Veterinary Medical Association*. 238, 1275-1282. <https://doi.org/10.2460/javma.238.10.1275>
- Willen, R.M., Schiml, P.A. & Hennessy, M.B. (2019). Enrichment centered on human interaction moderates fear-induced aggression and increases positive expectancy in fearful shelter dogs. *Applied animal behaviour science*, 217, 57–62. <https://doi.org/10.1016/j.applanim.2019.05.001>
- Wilson, C. & Girling, S. (2020). Animal handling, restraint and transport. 1: Cooper, B., Mullineaux, E. Turner, L. *BSAVA Textbook of Veterinary Nursing*, 6 uppl., British small animal veterinary association. 263-274.

6. Tack

AI i form av Chat-GPT har använts i begränsad omfattning vid framställningen av detta examensarbete inom djursjukskötprogrammet. Användningen har huvudsakligen bestått av språklig revidering i form av omformuleringar av egenproducerad text. I ett tidigt skede har AI även använts för att generera förslag i punktform på relevanta aspekter att behandla under arbetets olika rubriker, vilket har fungerat som stöd för disposition och struktur. AI har dessutom använts för att ge konstruktiv kritik på studiens innehåll.

Användningen av AI i vetenskapligt skrivande kan vara värdefull för språklig kvalitet, tydlighet och struktur. Samtidigt har arbetet med AI tydliggjort vikten av ett kritiskt förhållningssätt. AI-genererad information kan vara felaktig eller missvisande, vilket innebär att allt innehåll behöver granskas och verifieras mot tillförlitliga och vetenskapliga källor. Således har det framkommit att AI främst bör användas som ett stöd för språk och struktur, medan innehållet i texten alltid bör utgöras av studentens egna tolkningar, resonemang och slutsatser baserat på vetenskapliga källor.

AI har således inte använts för att generera sammanhängande text, analysera, föra resonemang eller dra slutsatser. Samtliga sådana delar i arbetet består uteslutande av studentens egna tolkningar och bedömningar med utgångspunkt i vetenskapliga källor.

Studentens AI-utlåtande

AI i form av Chat-GPT har använts i begränsad omfattning vid framställningen av detta examensarbete inom djursjukskötprogrammet. Användningen har huvudsakligen bestått av språklig revidering i form av omformuleringar av egenproducerad text. I ett tidigt skede har AI även använts för att generera förslag i punktform på relevanta aspekter att behandla under arbetets olika rubriker, vilket har fungerat som stöd för disposition och struktur. AI har dessutom använts för att ge konstruktiv kritik på studiens innehåll.

Användningen av AI i vetenskapligt skrivande kan vara värdefull för språklig kvalitet, tydlighet och struktur. Samtidigt har arbetet med AI tydliggjort vikten av ett kritiskt förhållningssätt. AI-genererad information kan vara felaktig eller missvisande, vilket innebär att allt innehåll behöver granskas och verifieras mot tillförlitliga och vetenskapliga källor. Således har det framkommit att AI främst bör användas som ett stöd för språk och struktur, medan innehållet i texten alltid bör utgöras av studentens egna tolkningar, resonemang och slutsatser baserat på vetenskapliga källor.

AI har således inte använts för att generera sammanhängande text, analysera, föra resonemang eller dra slutsatser. Samtliga sådana delar i arbetet består uteslutande av studentens egna tolkningar och bedömningar med utgångspunkt i vetenskapliga källor.

Bilaga 1

Introduktion

Denna enkät genomförs som en del av ett examensarbete inom djursjukskötarprogrammet vid Sveriges lantbruksuniversitet (SLU). Syftet med studien är att kartlägga vilka hanteringsmetoder och individanpassningar som tillämpas inom veterinärvården för att hantera rädsla och stress hos hund vid veterinärundersökningar, samt att undersöka hur hundägare upplever effekten av dessa metoder och anpassningar.

Enkäten riktar sig till hundägare som är över 18 år och som har minst en hund som deltagit vid en veterinärundersökning tidigast under år 2024 eller senare. Har du flera hundar kan du välja att svara på enkäten en gång per hund. Enkäten består av 17 frågor och tar ca 10 minuter att besvara.

När du svarar på frågorna kring din upplevelse av en veterinärundersökning, försök utgå från den *senaste* gången din hund deltog vid en veterinärundersökning.

1. Hur gammal är du?

- Över 18 år
- Under 18 år

2. När var du senast på en veterinärundersökning med din hund?

- 2024 eller senare
- Innan 2024

3. Hur ofta genomgår din hund veterinärundersökningar i genomsnitt?

- Oftare än en gång per år
- Ca en gång per år
- Vartannat till var tredje år
- Mer sällan än var tredje år

4. Vad handlade den senaste veterinärundersökningen om?

- Vaccination
- Bilddiagnostik (tex röntgen/ultraljud)
- Sjukdom
- Skada
- Akut
- Jag minns ej
- Annat _____

5. Hur upplevde du din hunds reaktion vid den senaste veterinärundersökningen?

- Helt obekymrad
- Något ängslig/nervös/stressad
- Tydligt rädd/stressad
- Panikslagen
- Jag minns ej

6. Vilka tecken på rädsla/stress observerade du hos din hund vid den senaste veterinärundersökningen? *Markera alla alternativ som stämmer in.*

- Slickar sig om munnen
- Gäspar (inte kopplat till trötthet)
- Ökad vaksamhet/svårt att slappna av
- Försök att fly
- Darrningar/skakningar
- Stel kroppshållning
- Låg kroppshållning
- Svårt att ta emot godis (trots normalt matintresse)
- Hässjande/flämtningar
- Morrar/visar tänder
- Överdrivet pipande/skällande
- Försök att bita/bett
- Inga
- Jag minns ej

Lugnande läkemedel <i>på recept</i> inför besöket	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Lugnande läkemedel <i>utan recept</i> inför besöket	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Lugnande läkemedel <i>utan recept</i> under besöket	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Lugnande läkemedel av personal under besöket	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Extra tid avsatt för besöket	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Pauser under undersökningen	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Avbruten/uppehåll under undersökning	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Rådgivning inför framtida besök	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Snabbt/effektivt utförande	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Inga metoder trots tecken på rädsla/stress	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Annat (det svar du angivit i föregående fråga)	☐	☐	☐	☐	☐	☐

9. Upplevde du att personalen förklarade *varför* metoderna vid den senaste veterinärundersökningen tillämpades?

- Inte alls
- I liten utsträckning
- I hög utsträckning
- I mycket hög utsträckning
- Inga särskilda metoder tillämpades
- Jag minns ej

10. Vem eller vilka tog initiativ till de metoder som tillämpades vid den senaste veterinärundersökningen?

- Personalen
- Jag som hundägare
- Vi tog det gemensamt
- Inga särskilda metoder tillämpades
- Jag minns ej

11. Hur upplevde du bemötandet från personalen vid den senaste veterinärundersökningen?

1 = Mycket dåligt, 10 = Mycket bra

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5
- 6
- 7

- 8
- 9
- 10

12. Upplevde du att personalen tog hänsyn till din hunds individuella behov vid den senaste veterinärundersökningen?

- Inte alls
- I liten utsträckning
- I hög utsträckning
- I mycket hög utsträckning
- Jag minns ej

13. Hur stressad var du som hundägare under den senaste veterinärundersökningen?

1 = Ej stressad alls, 10 = Mycket stressad

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5
- 6
- 7
- 8
- 9
- 10

14. Skulle du önska att andra eller ytterligare metoder tillämpades för att minska din hunds rädsla och stress vid veterinärundersökningar?

- Ja
- Nej
- Vet ej

15. Om du svarade ja på föregående fråga: vilka andra eller ytterligare metoder hade du önskat tillämpades för att minska din hunds rädsla och stress vid veterinärundersökningar?

Svarade du nej eller vet ej på föregående fråga så hoppas du över denna fråga.

---

16. Har den senaste veterinärundersökningen påverkat din vilja att söka vård för din hund framöver?

- Nej, jag söker vård lika lätt som tidigare
- Ja, jag drar mig mer för att boka tid
- Ja, jag försöker hitta en annan klinik
- Annat _____

**17. Finns det något du vill tillägga om hur din hund bemöttes vid den senaste veterinärundersökningen som du känner att du inte redan fått utrymme att berätta i enkäten?
*Om inte så hoppas du över denna fråga.***

Tack för att du tog dig tid att besvara enkäten!

Ditt deltagande är mycket värdefullt och bidrar till ökad kunskap om hantering av rädsla och stress hos hund inom veterinärvården. På sikt kan studiens resultat även förhoppningsvis bidra till förbättrade upplevelser för både hundar och deras hundägare vid veterinärbesök.

Bilaga 2

Denna bilaga innehåller respondenternas fritextsvar för frågor där möjligheten gavs att lämna öppna svar.

Denna första del berör frågor där alternativ har angetts, men respondenten har också haft möjlighet att beskriva ytterligare svar under ”Annat”:

Vad handlade den senaste veterinärundersökningen om? Annat:
Han kastrering
Kontroll av knölar
Hälta
Läckage efter första löpet. Oklart varför
Undersökning inför recept på medicin
återbesök inom eliminationsdiät/allergiutredning
Beteendeproblematik, ljud och underlagsrädsla
Medicin mot klåda
Tandstensborttagning
Skadad tand som denna gång skulle tas bort istället för att årligen lagas
Ögonlysning
Professionell tandrengöring, PTR (uppföljande pga tandsten, ingen åtgärd)
Tandvård
Allergi
Är hos veterinär hela tiden. Varje månad för spruta mot artros. Annars var senaste tillfället för ögoninflammation
PTR
blodprov
Knölkoll
knölar
Operation av ofarlig knöl på svansen (senaste besöket var sårkoll)
Ögoninflammation
Seniorkoll + vaccin
Avmaskning
Behövde tömma analglance på min tik.
Kastrering
Tandvård
Återbesök (blp)
Tandrengöring
Tandrengöring

Tandundersökning
Öroninfektion/svamp

Vilka tecken på rädsla och stress observerade du hos din hund vid den senaste veterinärundersökningen? Annat:
Överexalterad
Slickar på personalens händer vid interaktion
Över exalterad, sökte kontakt med personal, grät av lycka när hämta
Har en hund som ökar i aktivitet i "konstiga" miljöer och hanterar sina känslor kring detta och främmande människor med lek.
Positiv stress, snarare än negativ. Lite hyper, travar omkring och undersöker rummet, galen svansviftning, hälsar ivrigt på all personal. Tror inte han tyckte det var jobbigt men definitivt stressad i bemärkelsen förhöjt emotionellt tillstånd.
ängsliga blickar, söker trygghet hos matte
Han försöker gömma sig
Hon vill hela tiden vara i min famn
Hon var lite allmänt obekväm men inget jag skulle sätta som att hon var rädd utan mer obekväm i situationen
Hög hjärtfrekvens
Nja inget sånt, bara valp som alltid tycker det är SÅ KUL att träffa folk.
Nyfiken och utåtagerande i väntrummet, osäker på andra hundar.
Sprattlar mycket
Ökad aktivitet och "fjäskande"
Var tveksam till beröring från personal. Gick med på det efter liten stund.
"freeze-mode"
Släpper extremt mycket hår
vilde in och titta runt så drog i kopplet, ny miljö så var stressad på det sättet för det hände så mycket runtomkring
Vill inte närma sig veterinären

Vilka av följande metoder tillämpade personalen vid den senaste veterinärundersökningen för att hantera din hunds rädsla och stress? Annat:
Lugna rörelser
Satt med dem i lunchrummet i väntan på upphämtning
Jag hanterar min hund så mycket jag kan själv med omvänt lockande med leksak bland annat och personalen respekterar det, är neutrala och effektiva.
Mine hunder har alltid!! munnkurven på! De blir ikke krenket, ingen annen heller. Jeg holder fast med stadig grep. Alt dette for å forsikre personalets sikkerhet. Vi for tross håndterer dyr.
Trygg äldre hundkompis var med
Rör honom så lite som möjligt, då han blir nervös vid beröring (från alla förutom mig). Jag håller honom själv vid blodprovstagning då han endast sitter still om jag håller honom

Veterinärundersökningen blev avbruten pga rädsla, veterinären gick och efter en liten stund kom djursjukskötaren och genomförde vaccinationen så snabbt och effektivt att min hund knappt hann uppfatta det dvs hon hann inte bli stressad
(Besöket skedde på min arbetsplats) Jag fick vara med under alla steg, när han fick lugnande och han fick somna i mitt knä. Han fick även vakna upp tillsammans med mig.
Narkos och kräktsblett före pga hon kräkt av narkos tidigare
Jag fick undersöka min hund själv medan veterinären berättade vad jag skulle göra (så hon inte behövde hantera min hund)
Lät mig hantera hunden själv istället så mycket som möjligt
Bad mig att hålla fast istället, eftersom att hunden är tryggare med mig.
Det lugnande medlet han fick var för att han skulle somna.
Berättade innan blodprov att han tyckte att rak och stas var obehagligt. Tog det mycket långsamt och gjorde i många steg. Satte på raken utan kontakt gav godis, "rakade" med fel ände och gav godis och så vidare.
Varsam hantering, hjälp av oss som hunden är trygg med.
Fick komma in på ett rum direkt utan att behöva vänta i väntrummet.
Jag berättade att min hund var mycket rädd och har gjort utfall förut. Under undersökningen var hon som förstenad och rörde inte en muskel, veterinären sa nejmen oj vad duktig hon är! trots att jag försökte förklara att detta beteende var otroligt abnormalt.
Mycket beröm
Jag som ägare hanterar hunden så mycket som möjligt.
Respekterade att jag sa hur min hund ville bli "behandlad"
Veterinär följde ägarens instruktioner att ignorera och att sätta sedering vid signal. Sedering för röntgen.
Blodprov i bakben istället för framben

Vilka andra eller ytterligare metoder hade du önskat tillämpades för att minska din hunds rädsla och stress vid veterinärundersökningar? <i>(Denna fråga besvarades endast av respondenter som hade svarat "Ja" på frågan: Skulle du önska att andra eller ytterligare metoder tillämpades för att minska din hunds rädsla och stress vid veterinärundersökningar?).</i>
Jag hade önskat att det fanns fler sätt att undvika, och visades större förståelse av veterinärer, för att min hund blir stressad av fasthållning.
Lugnande inför besök, mer tid innan att varva ner på
Svarer uansett. Les hunden, lyssna ägaren, evt gör undersökelse utan ägare om hunden blir oppstressed pga ägaren
Godis, men var inte aktuellt då hon kanske hade behövt sedering och skulle svälta
Mer fokus på bra första träff, ex. 2 första minuterna med gos och lätt lek så hunden blir mer bekväm och inte på sin vakt
Tillgång till etolog eller någon som kan läsa och hantera hundar på kliniken, möjlighet att "öva" med hunden inför planerade besök, övningsbesök
Feromoner, distraktion

Ångestdämpande medicin inför besöket
Varierande beroende på hunden, min hund behöver lite tålamod, någon som sitter och klappar honom, lugnt och snällt bemötande, gärna godis då han är väldigt matmotiverad.
Möjlighet att vänta utanför eller i bilen tills det är vår tur, tex få veta att komma in via SMS.
vet ej
Godis
Vi fick strunta i att tempa honom då det var lite stressande. Men hade mer tid funnits så tror jag vi hade kunnat ta det lugnt och få det gjort.
En tid för innan besöket för hunden att bekanta sig med besöksrummet innan veterinärbesöket.
Inte behöva vänta lika länge inne på klinikrummet, upplevde att hunden blev mer stressad av det.
Det skulle vara fantastisk att veterinärer tog speciella kurser om seniorer, samt att kliniker utrustas när en senior kommer på besök, som t.ex yoga mattor i rummet osv.
Ge godis (framförallt att låta mig som ägare ge godis på det sätt vi tränat på tidigare)
Mer tid och förberedelse genom att de får känna av varandra innan de satte igång
Rek för utskrivning av lugnande nästa gång
Tid
Hade gärna sett att min hund sederades inför bukultraljudet (han har varit sederad alla andra gånger) samt att han inte behövde ligga fasthållen på bordet på rygg så länge (30min) innan undersökningen påbörjades. Visade mycket tydliga tecken på stress
Vid fällning på röntgenbordet hade man först kunnat få hund x att lägga sig ner självmant med godis och sedan justera hennes kroppshållning och hålla fast henne under själva röntgen då hon var väldigt lugn och obrydd. Kändes lite väl brutalt sättet vi behövde fälla henne.
Mer tid för att hunden ska anpassa sig och känna sig bekväm med omgivningen.
Lokalbedövning vid blodprov
Hälsa lite mer på han och prata med han om vad du gör
Mer tid, förklaring innan saker görs så jag som djurägare är mindre stressad (vilket gör min hund mindre stressad), pröva andra metoder innan fasthållning
T.ex. slick mat och liknande har använts vid vaccinering och det funkade jättebra! Skulle kunna användas mer
Mer tid
Hon skulle ta ett blodprov och för att hålla henne stilla så ropade hon in en kollega som "kramade" hunden och den "chocken" gjorde att hon blev distraherad från själva blodprovet - väldigt smart och smidigt första gången på 14 år nån gör det
Hunden är höjdrädd, därav var undersökningsbordet kanske det största problemet
Tex låta hunden bekanta sig med veterinären och äta godis
om man har tid så kan man bekanta sig med hunden innan tillsammans med ägaren för det är oftast personen i sig som inte är omtyckt.
Låta hunden bekanta sig mer med veterinären och inte bara djurvårdaren. Kanske en godisbit för positiv känsla

Slippa vänta, bättre kommunikation om individbaserad behandling, kanske prova adaptil i rummet

Har den senaste veterinärundersökningen påverkat din vilja att söka vård för din hund framöver?

nej. måste man så måste man. hade dock önskat bättre anpassningar

Väljer klinik med omsorg. Där jag och mitt djur får ett gott bemötande

Vår hund avled på kliniken 3 dagar senare (i sviterna av en tuff operation) vilket gör alla typer av besök på djursjukhus svåra för oss, även med vår andra hund.

Bättre bemött än tidigare, gör mig mer villig att uppsöka samma klinik/veterinär

Jag söker vård där jag varit förut och är nöjd med bemötandet

Vill ge min hund fler chanser att träffa veterinären i lugna sammanhang där hon inte behöver bli fasthållen och klämd på så att hon får positiva känslor hos veterinären.

Var inte min ordinarie klinik. Tack vare personalen på min vanliga är mina hundar enbart positiva till att gå dit. Även om de varit för skada och operation

Går endast till klinik som följer instruktioner hur hantera hunden. Tidigare erfarenhet har varit 3 djurvårdare som höll fast vilket gav hunden trauma för livet.

Nedan beskrivs fritextsvaren från en helt öppen fråga, som presenterades i slutet av enkäten:

Finns det något du vill tillägga om hur din hund bemöttes vid den senaste veterinärundersökningen som du känner att du inte redan fått utrymme att berätta i enkäten?

Han är stressad i början när han inte vet vad som ska hända eller om det är mycket intryck och nya hundar men sen när han undersöks brukar han lugna ner sig. Jag hade önskat att få vänta mer avskilt alternativt vänta i undersökningsrummet så min hund hinner landa utan intryck och intresse för annat

Jag väljer i första hand kliniker där jag vet att djuren behandlas bra.

Trångt på den klinik jag besökte kring receptionen, råkade hamna i hundmöte både vid anmälan ankomst och senare vid betalning, vilket jagade upp vår hund. Så det hade varit skönt om det kunnat undvikas bättre.

Min hund är nog stressad vad man än gör, så jag tror inte det finns så mycket att göra. Han har också leverpåverkan så man vill inte ge lugnande i onödan, plus så funkar det superbra så länge man är snabb och det bara är jag som hanterar honom

Min veterinär är duktig på att berätta hur jag kan hjälpa göra det lättare för min hund genom till ex be mig flytta huvudet åt vänster eller höger medans jag ger godis till hunden. God kommunikation med mig och hunden gör besök stressfria och trevliga

Jag upplevde att personalen tog sig tid för varje individ och inte stressade igenom besöket

Jag har tidigare jobbat på kliniken vi var på så vi båda känner veterinären sen innan och han känner oss (och vet hur hunden är), så vi anpassade som vi brukar göra men vi båda vet var

<p>hennes gränser går och det funkar så bra det går. Hon har alltid varit väldigt stressad i klinikmiljön och är bättre nu än nånsin förut</p>
<p>Vi var inte på veterinärkliniken utan i stallet</p>
<p>Senaste undersökningen gick bra jämfört med vissa innan. Beror helt på vad som ska göras. Blodprov, vaccin mm går ok medan känna/röra/klämma på ex. leder gör hunden mer orolig varav vi ibland fått använda munkorg och andra gånger avsluta helt pga stress och rädsla</p>
<p>man gjorde inte så mycket för att minska stressen, försökte bara bli klara snabbt och var lite försiktiga (främst för att inte bli bitna)</p>
<p>Min nuvarande hund är väldigt glad i människor och vi får alltid kommentaren att han är väldigt charming och välhanterad. Jag tror att det är mycket viktigt att hunden har blivit mycket hanterad och fått lära sig från sin ägare först att acceptera hantering och att det inte är något som bara sker hos exempelvis veterinären och vid kloklippning. Kan ägaren hantera (fysiskt ta i hela sin hund) utan att hunden tycker att det är obehagligt eller konstigt är det första steget för att veterinärbesök inte ska bli jobbiga (såklart med höjd för undantag)</p>
<p>Senaste besöket gjorde jag hos en veterinär som är speciellt inriktad på beteende, vilket kan vara anledningen till att så många stressminskande metoder användes. På vanliga veterinärbesök upplever jag inte att lika många av dessa metoder används vilket ibland kan leda till större rädsla och stress hos min ganska känsliga hund</p>
<p>Hunden skulle göra en ögonundersökning så var av stor vikt att hon satt still så att hon kunde ögonlysas. Jag fick hålla om min hund då hon gärna ville hoppa av bordet, samt fick hjälp av djurvårdspersonal. Förstår vikten vid att hon behövde sitta still vid just det momentet</p>
<p>Min hund var väldigt lindrigt stressad vid besöket och inga "extra" åtgärder behövdes.</p>
<p>Jag upplevde stor skillnad att som djurägare få vara med när min hund sövdes och vaknade upp. Jag tror han hade blivit betydligt mer stressad om vi gjort på det "vanliga sättet" på denna klinik vilket var att personalen tar hunden till ett annat rum och sover dem själva alt. djuret får vänta på sin tur själv i en bur.</p>
<p>Senaste besöket var då hunden nyss blivit attackerad och biten av en annan hund och behövde komma in för att sätta drän och sy. Mycket av stressen från hunden var på grund av det traumat och inte veterinärens bemötande. Vanligtvis har hunden bara normal stress av att vara på klinik i ovan miljö</p>
<p>Generellt upplever jag att det kan saknas empati för djurägarrens stress, oro och rädsla</p>
<p>Jag tror många automatiskt hälsar, klappar och försöker ge godis när min hund tycker det är obehagligt, även om jag säger till innan. Han har hög autonomi och tolererar undersökningar hos veterinär efter träning men vill inte bli klappad. Även mer kunskap om frivillig hantering i den utsträckning det är möjligt</p>
<p>Åt choklad på julafton och vi fick otroligt snabb och bra hjälp. Hunden var lika lycklig innan och efter lite kräkmedel</p>
<p>Han tycker exempelvis det är läskigt att vara på undersökningbordet samtidigt som det höjs/sänks, därför höjde veterinären det till rätt höjd först, därefter lyfte jag själv upp honom på bordet. Gången innan utförde vi undersökningen på golvet men jag tycker båda metoderna fungerar bra för honom och det känns bra när man kan göra det som blir bäst för honom</p>

Jag upplever att min hund visar sig något stressad/osäker men så länge man inte gör en för stor grej av det utan lugnt gör det man ska göra så eskalerar det inte och han kan lägga sig ner och slappna av om man sitter där en längre stund
Under mötet så deltog två veterinärstudenter som inte gjorde ett fantastiskt jobb med att hantera mig som ägare eller min hund. De var väldigt tysta och tillbakadragna samt tveksamma. Min hund var inte stressad över själva veterinärbesöket utan gillar att gå till veterinären, men blir stressad/obekvämt vid blodprovstagning
Min hund har problem med hundmöten, dessa är ej kopplade till specifikt veterinärbesök. Personalen var väldigt förstående att jag inte ville sitta i ett väntrum med en reaktiv stor hund så de erbjöd att ringa mig när det var min tid så jag kunde vänta i bilen och gå in bakvägen till undersökningsrummet när det var min hunds tur
Var på min egen arbetsplats så kollegorna mer eller mindre vet hur min hund är
Jag har tränat mina hundar på att besöka veterinären från tidig ålder och då kunde vi bara titta innanför entrén och sen fortsatte vi vår promenad som vanligt
Jag var inne på ett akutärendet där det inte var i fokus att minska stressen utan smärtan. Även att djursjukskötarna och veterinärerna försökte göra vad de kunde för att lugna hunden
Hunden är helt ostressad hos veterinären vilket gör att inga extra åtgärder behövs. Men generellt är det viktigaste för mig att lyssna på mig som djurägare vilket jag upplever kan vara ett jätteproblem. Säger jag att man inte ska hälsa på min hund så följ det. Säger jag att den behöver hälsas på, så följ det
Jag och veterinär möts som hunden ser
Väldigt duktiga sköterskor, veterinärer och studenter! Fint handlag med min hund men tyvärr miss i kommunikationen gällande en remiss som resulterade i att min hund låg på rygg fasthållen på ett bord i över 30 min innan ultraljudsundersökningen. I vanliga fall är han sederad men de ville testa utan sedering vilket jag nog kommer neka i framtiden baserat på hans stressnivå denna gången. Sökte akut pga att min hund fått i sig något potentiellt giftigt och behövde kräkas. Det fanns ingen tid för specialbehandling men behövdes turligt nog inte heller
Jag tror inte hon fick godis av personalen utan det var något jag själv hade med
Vår hund har alltid getts utrymme att vara den hon var och personalen har varit lyhörda för hennes stress över besök och undersökningar. Hon visade aldrig aggression, så bästa sättet var att vara lugn och tydlig med henne. De flesta hon mötte visste vem hon var, vilket gjorde att hon fick rätt bemötande
Hon hade mycket ont så det förvärrade mycket. Besöket efter blev hon sederad för att kunna genomgå undersökning och behandling
Hon är väldigt social och ville gärna hälsa på alla, vilket de flesta försökte hinna med. Men hon fattar ju inte att de har andra saker att göra och vill gärna följa med dem när de går iväg för att se vad mer spännande saker som finns
Kan säga att det finns kliniker i stad x som jag har gått en gång till och aldrig mer. Jag håller mig kvar vid denna klinik pga kunskap och förståelse för stressade och rädda hundar även om det är små detaljer de gör annorlunda så gör det stor skillnad om man jämför med andra

Min hund är inte extremt rädd vilket gör att detta inte spelar lika stor roll som om jag haft en hund som var livrädd
Konstigt att så ung veterinär inte vet om att hantera djuret bättre
Han hade kraftig smärta pga rygtrauma, så kände att undersökningen gjordes på bästa sätt med de förutsättningar som låg
Min hund är extremt rädd av sig och har mycket integritet. Vid senaste besöket var hon tvungen att genomlida denna stressiga situation för hennes tänder var för dåliga. Jag tycker veterinären och djursjukskötarna gjorde ett bra jobb utifrån deras möjligheter och när jag behövde lämna henne inför operationen så visade hon ingen aggressivitet mot dem vilket jag blev förvånad över. Men det var också ett bra tecken att de är lugna och att hon inte kände sig hotad av dem när de inte klämde på henne
Veterinären verkade lite rädd och helt ointresserad av hunden som individ
Jobbade på stället så det var min kollega som genomförde undersökningen. Det spelar ingen roll hur främmande personer bemöter min hund i den situationen, allt kommer troligen alltid vara läskigt vilket jag har accepterat
Jag var på en klinik som jag inte varit på tidigare och blev positivt överraskad över bemötandet och anpassningarna för min hund då jag tidigare inte fått ett sånt bemötande på andra kliniker trots att jag varit tydlig med att min hund blir stressad under besöken
Att munkorg användes var det som gav mig som ägare stress då detta inte behövts tidigare och jag därför inte tränat/förberett min hund med munkorg. Dock förstår jag varför den behövde användas för både personalens trygghet och för min hund för att minska risken att hon skulle kunna bita vid spruta/nålen
Det senaste besöket var bättre än vad det varit på andra kliniker. Något som gör stor skillnad är hur vårdpersonal bemöter hunden. Hur man hälsar, tittar och rör sig runt hunden kan vara avgörande. Känner man sig som veterinär osäker kring reserverade hundar så bör man avstå från att hantera sådana, då de snabbt känner av detta och kan därför agera kraftigare

Publicering och arkivering

Godkända självständiga arbeten (examensarbeten) vid SLU kan publiceras elektroniskt. Som student äger du upphovsrätten till ditt arbete och behöver i sådana fall godkänna publiceringen. I samband med att du godkänner publicering kommer SLU även att behandla dina personuppgifter (namn) för att göra arbetet sökbart på internet. Du kan närsomhelst återkalla ditt godkännande genom att kontakta biblioteket.

Även om du väljer att inte publicera arbetet eller återkallar ditt godkännande så kommer det arkiveras digitalt enligt arkivlagstiftningen.

Du hittar länkar till SLU:s publiceringsavtal och SLU:s behandling av personuppgifter och dina rättigheter på den här sidan:

- <https://libanswers.slu.se/sv/faq/228316>

Föreliggande arbete ska publiceras med 12 månaders fördröjning av fulltexten (tillfälligt läsningsembargo). Därefter ger jag/vi härmed min/vår tillåtelse till att föreliggande arbete publiceras enligt SLU:s avtal om överlåtelse av rätt att publicera verk.

JA, jag, Filippa Friskytt har läst och godkänner avtalet för publicering samt den personuppgiftsbehandling som sker i samband med detta

NEJ, jag, Filippa Friskytt ger inte min tillåtelse till att publicera fulltexten av föreliggande arbete. Arbetet laddas dock upp för arkivering och metadata och sammanfattning blir synliga och sökbara.